

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

Nr. 22. XIV aastakäik

TEATAJA

16. novembril 1939

Ilmub kaks korda kuus.

Tellimishind:

Aastas . . . kr. 3.50
Poolaastas . . . „ 2.00
Välismaale . . . „ 7.00
Poolaastas . . . „ 4.00

Toimetus ja talitus

Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Pikk t. 20
Kõnetraat 426-15. Toimetaja kõnetunnid:
igal äripäeval 12—2 p. l.

Kuulutuste hinnad:

$\frac{1}{1}$ lhk. . . . kr. 40.00
 $\frac{1}{2}$ „ . . . „ 22.00
 $\frac{1}{4}$ „ . . . „ 12.00
Kaanekülgedel—kokkuleppel

SISU: Vanade töövõtjate kaitse. Välismaalaste tegutsemine majandusalal. Sõjaohu-
aegse meremeeste teenistustingimuste korraldamise seadus. Akutseimaid
majandus- ja sotsiaalpoliitilisi küsimusi. Tööstustoorainete import. Majanduslikke tea-
teid kodu- ja välismaalt. Äride register. Välisborsid. Kaubahindu. Toiduainete turg.
Tallinna börsi kursisedelid.

Eesti Hariduse-Sõprade Seltsi

KODUKESKKOOL JA ERA-MAJANDUSKURSUS

pakuvad kõigile ametisoliijaile nii pealinnas kui provintsis, kes soovivad
omandada kas majanduslikku eriharidust, keskkooli või gümnaasiumi
haridust, parimaid edasiõppimise võimalusi.

Õpetamine toimub kirjalise õppeviisi abil õppija kodus,
kuna Tallinna sõita tuleb ainult eksamite õiendamiseks.

Eksamid õiendanuile omistatakse kõik õigused ühisel alusel vastavate
avalike koolide lõpetanutega.

Lähemaid teateid ja prospekte saab tasuta kantseleist, aadressil — Tal-
linn, Mundi tän. 3 (IV kord).

Eesti Hariduse-Sõprade Selts.

Jälgige kirjutust tekstis!

1899

1939

Kohvik

Feischner & Poeg

KARUSNAHAVABRIK

VENNAD **A.** JA **R. HOFF**

VILJANDIS, JAAMA T. 8. TEL. 132

Vanade töövõtjate kaitse

Praegune aeg ei jäta mõju avaldamata meie tööstusele, mil tuleb tugevasti võidelda iga-suguste raskuste ja ettenägemata häirete vastu, mille surve all nii mõnigi käitis ei saa säilitada harilikku tootmistaset ning on sunnitud seda kitsendama ning sellega seoses ka oma töövõtjate arvu vähendama. Siinjuures eelistatakse loomulikult tööstuse ratsionaliseerimise tõttu vallandada vanemaid töövõtjaid, kel on üha raskem leida tööd. Kui veel arvestada seda, et meil puudub invaliidsus- ja vanaduskindlustus, siis on arusaadav, missugusesse viletsasse olukorda satuvad sageli töölt vabastatud eakad inimesed.

Neil kaalutlusil Sotsiaalministeerium leidis tarvilise olevat lahendada vanade töövõtjate kaitse küsimus. Selleks kavatakse tarvitusele võtta kaks abinõu, nimelt vanade töövõtjate tööl pidamise kohustus ühelt poolt ning vanadustoe-tus teiselt poolt. Esialgse seaduseelnõu kohaselt võis sotsiaalminister teha kohuslikuks töös-tusliku kaitse valdajale, kelle käitises on tööl vähimalt 10 töövõtjat, pidada tööl 50—65 aasta vanuseid töövõtjaid vähimalt ministri poolt kind-laksmääratud arvul. Kuid Vabariigi Valitsus asus seisukohale, et tähendatud kohustus tuleb kehtima panna ainult suur- ja kesktööstuslike käitiste kohta. Seega ei kohandata seadust näi-teks käsitööstuslikele ettevõttele, milleks loe-takse majandusministri poolt määratud aladel tegutsev ettevõtte, kui selles töötajate koguarv ei ületa 20 ja sealjuures ei kasutata mehaanili-sel jõul töötavaid masinaid.

Määrad, millele vastavalt käitistes tuleb pi-dada tööl 50—65 a. vanuseid töövõtjaid, mää-rab kindlaks tööharude või käitiste rühmade kaupa, kas üldiselt 50—65 a. vanuserühma või eraldi 50—65 ja 60—65 a. vanuserühma kohta, sotsiaalminister kokkuleppel majandusministriga komisjoni ettepanekul, mis koosneb esimehest ja 5 liikmest. Komisjoni esimehe nimetab sotsiaal-minister, liikmeist nimetab ühe sotsiaalminister, ühe majandusminister, ühe riigisekretär, ühe Kaubandus-tööstuskoja ja ühe Tööliskoja juhatus. Igalt üle 50 aasta vanuselt töövõtjalt, keda pee-takse käitises vähem kui määratud, on käitise valdaja kohustatud maksa hooldemaksu 20% suuruses sotsiaalkindlustuse otstarbeks kindlaks-määratud meeslihttöölise keskmisest päevapal-gast. Hooldemaksust laekunud summad kasuta-takse haigete, vigastatud ja vanade töövõtjate abistamiseks. Hooldemaksu tasub käitise val-daja aja eest 1. jaan. kuni 30. juunini — 15.

juuliks ja aja eest 1. juulist kuni 31. detsembri-ni — 15. jaanuariks. Tähtajaks tasumata hooldemaks nõutakse sisse tööinspektori korral-dusel administratiivkorras ühistel alustel riigi maksuvõlgade sissenõudmisega. Maksuvõlalt nõutakse viivitusraha 1% kuus ja 5% lisaraha sissenõudmise eest.

Selle seaduse praktiliseks tagajärjeks osu-tuks vaevalt töövõimaluste juurekasv eakaile töövõtjaile; äärmisel korral see viiks säärase töövõtjate vallandamise vähenemisele. Nagu haigekassade aruandeist selgub, oli 1938. a. hai-gekassade liikmeist 50—59 a. vanuseid 6910 isi-kut ja 60-a. ning vanemaid 3178 isikut või kokku 14% üldisest kassaliikmete arvust. Võttes üksikute haigekassade kaupa kõikus üle 50 a. vanuste kassaliikmete arv 0,9—30,7% vahel üldisest kassaliikmete arvust, kusjuures eriti kõr-ge on see protsent vanemate tekstiilvabrikute juures asutatud haigekassadel, näiteks Narva kalevivabriku, Narva linaketramisvabriku, Kreen-holmi, Hiiu-Kärdla j. t. haigekassades. Eriti kõrge on see protsent Rosen & Ko. haigekassas, nimelt 62,1%.

Küsitav on, kuidas kavatud abinõu ellu viia. Isegi töölisorganisatsioonid on arvamisel, et vanade tööliste pidamine ei ole kõigil ette-võtteil võimalik juba sel lihtsal põhjusel, et igal tööalal, näiteks uuematel, ei olegi vanu töölisi. Kuid seaduseelnõu asub nähtavasti seisukohal, et käitise valdaja pidagu vanu töölisi, aga kui ta ei saa, siis tasugu hooldemaksu. See maks ei ole aga sugugi nii madal. Kindlustusasutuste poolt kindlaksmääratud lihttöölise päevapalga normid ulatuvad 2,88 kr. Tallinnas ja 2,40—2,45 kr. teistes kohtades. Sellest summast 20% on 57,6 või 48 senti, mis teeks kuus (25 tööpäeva juures) 14,40 kr. või 12 kr. Küllalt suur koormatis käitistele!

Teine eelnõuga kavatsetav abinõu vanade tööliste toetamiseks on mõeldud Soome eesku-jul. Kui töövõtja on töötanud vähimalt 20 aas-tat ühes ja samas käitises ja on jäänud töövõi-metuks säärasel määral, et ta ei suuda end töö-ga elatada, peab käitise valdaja andma talle kuni surmani kas loonus-ülalpidamise või maks-ma talle vähimalt 10 kr. kuus toetusraha, kui töövõtjal enesel puudub vajaline sissetulek oma varandusest või tal ei ole abikaasat ega lapsi, kes on suutelised teda ülal pidama, või kui ta ei saa haigekassalt abiraha või mõnelt asutu-selt pensioni, mille suurus on vähemalt 10 kr. kuus.

Võrreldes esialgse kavatsusega tähendaks see määrus teatavat kitsendust. Nimelt kavatseti kohustada iga tööandjat, ükskõik kas tööstusliku ettevõtte valdajat või majateenija pidajat või taluperemeest jne., andma ülalnimetatud loonus-ülalpidamise. Kuid sellest loobuti. Esialgselt pidi käitise valdajal olema õigus nõuda töövõtjalt, kellele ta annab loonus-ülalpidamise, tööd vastavalt töövõtjal säilinud jõule. See eeskiri jäi ka välja uuest eelnõust, vististi seepärast, et on raske leida tõhusat abinõu, kuidas sundida säärase töövõtjat tööle.

Loonus-ülalpidamise ega toetusraha nõudmise õigust ei ole töövõtjal, kelle töövõimetus on tekitatud ta enese poolt meelega või saadud ta raske hooletuse tagajärjel või kuriteo või raske kuriteo kordasaatmisel.

Käitise üleminekut uuele valdajale või firma muutmist ei loeta uue käitise tekkimiseks. Käitise üleminekul uuele valdajale lähevad talle üle ka ülaltähendatud kohused.

Kui töövõtja on töötanud ühes ja samas käitises üle 20 aasta, siis on käitise valdaja kohustatud töövõtjale tema nõudmisel välja andma selle kohta tunnistuse.

Osa käitisi annabki oma endistele vanadele töövõtjatele toetust vabatahtlikult, kuna nad aru saavad, et vanaduskindlustuse puudumisel see on käitise moraalseks kohuseks. Vanadustoetuse maksmise käitistele kohuslikuks tegemine on mõeldud seni, kuni vanadel töövõtjatel tekib pensionisaamise õigus kavatsetava vanadus-inva-liidsuskindlustuse seaduse alusel.

V. G.

Välismaalaste tegutsemine majandusalal

Välismaalaste suhtes on Eesti alati üles näidanud suurimat vastutulelikkust, ja seda sageli rohkem kui meie küllaltki piiratud võimalused seda igakord lubavad, ilma et seejuures meie kodanikele oleks osaks saanud samasugust kohtlemist välismaal.

Muuhulgas on seda külalislahkust välismaalased väga ohtrasti kasutanud majandusalal. Kuni viimase ajani pole välismaalasil Eestis äri alal tegutsemiseks tehtud mingisuguseid erilisi kitsendusi. Meil kehtib küll 1921. a. seadus välismaa seltside ja ühisuste tegevuse avamise kohta Eestis (RT 88/89 — 1921), mille järgi igasugused välismaa kaubandus-tööstuslikud seltsid ja ühised võivad tegutseda Eestis ainult majandusministri loal, pealeselle 1935. a. aktsia- ja osatüingute juhatuste ja nõukogude koosseisu seadus (RT 24 — 1935), mis nõuab, et aktsia- või osatüingu juhatuse ja nõukogu liikmete arvust peavad enamiku moodustama isikud, kes on Eesti kodanikud ja valdavad eesti keelt. Kui siia juure lugeda samuti 1935. a. antud välismaalaste teenistuses pidamise ja neile teenistusloa andmise seadus (RT 34 — 1935), siis on need kolm tähtsaimaiks normeks, mis teataval määral kitsendavad välismaalaste tegevust majandusalal.

Meie kaubalepinguis leiame klausleid, millede järgi „kummagi lepinguosalise kodanikel on õigus ühesugustel tingimustel enamsoodustatud riigi kodanikega teotseda teise territooriumil igasuguse tööstuse ja kaubanduse alal, kokkolas riigi seaduste ja määrustega, ja anduda

igale ametile ja elukutsale, millega teotsemine ei ole praegu või tulevikus reserveeritud omadele kodanikele“. Kaubalepingu sõnastuse järgi on seega Eesti kodanikule antud võimalus tegutseda võõras riigis äri alal, kuid tegelikult jääb see võimalus enamikul juhtudel puht-teoreetiliseks, sest suures osas riikides, mitte üksnes autoritaarsetes, vaid koguni ka demokraatlikes, ei ole äri või tööstuse avamise kord nii lihtne kui see on Eestis. Mõnes riigis on koguni omade kodanike suhtes seatud üles terve rida nõudeid, milledele vastavusel kodanik on õigustatud tegutsema äri alal, kuna välismaalaste kohta on kehtivad pealeselle veel erimäärused, mis suuresti raskendavad nende tegutsemist äri alal. Mis puutub aga Eesti oludesse, siis välismaalane, omades peatusloa, võib siin kitsendusteta avada omal nimel ettevõtte, välja arvatud muidugi juhud, kui tegemist on kontsessioneeritud ärialaga.

Kui aga mõnesugusel põhjusel välismaalane peaks maalt lahkuma, näiteks edasiseks peatusloa mittedaamiseks jne., ei sunni see teda veel siin oma ettevõtet lõpetama, sest ta võib jätta siia Eesti kodanikust voliniku ja välismaalase ettevõtte jätkab ikkagi oma tegevust. Samuti võimaldab hõlpus ettevõtte avamise kord välismaalasel teatavatel juhtudel mööda minna ka välismaalaste teenistuses pidamise seadusest, sest välismaalastest õppinud töölisel või muul ametimehel, kes palgalisena siin tööloa ei saa, tarvitseb astuda mõnesse ettevõttesse osanikuks kas või minimaalse osamaksuga. Ta ei ole sel juhul

enam töövõtja, vaid on ettevõtte kaasosanik — tööandja, ja teda kaitseb kaubaleping. Võiakse muidugi küsida, kas see ei ole koguni rahvamajanduse huvides, kui meile rohkem tuuakse juure väliskapitali ja kui meil tekivad ettevõtted, millede avamiseks meie oma äriühingudadel puudub tarviline kapital ja oskus. Tegelikult on aga olukord just vastupidine. Kogemused on näidanud, et väga sageli välismaalaste poolt ärisse paigutatud kapital ei ole sugugi nimetamisväärne, nende poolt avatud ettevõtteid on meil varemgi ülikülluses või nad avavad ettevõtteid, millede järele pole erilist vajadust. Ka ei ole alati, kahjuks, olnud välismaalastest äriühingute ärimoraal küllalt kõrge. Tema äritegevus on kahjustanud meie kodanikke, kuna välismaalastest võlgnik on lahkunud teadmata, jättes tasumata suured kohustused, ja hiljem sel-

gub, et tema poolt investeeritud kapital ei kata murdosagi võlgadest. Ei kannata mitte üksnes võltsaldajad — ärimehed, vaid ka äriteenijad saamata palga näol.

Kogu küsimus ei oleks vahest nii akuutne, kui elaksime normaaloludes, kuid praegused erakordsed ajad nõuavad erilist valvsust ja iga majanduslik kaotus meie piiratud oludes on küllaltki tunduv, pealegi kus osa meie äriühingute kaebab niikuinii liig suure äride arvu üle, mis tekitavat ebatervet võistlust ja desorganiseerivat turgu.

Toodud kaalutlustel tuleks meil välismaalased seada samasse olukorda, millises on Eesti kodanikud välismaal, ja nimelt tuleks teha kitsendusi selles mõttes, et välismaalaste tegutsemine Eestis äri alal võiks sündida ainult vastava eriloa alusel.

A. P.

Sõjaohu-aegse meremeeste teenistustingimuste korraldamise seadus

Rahvaesinduses on praegu arutusel sõjaohu-aegse meremeeste teenistustingimuste korraldamise seaduse eelnõu, mis puhul Eesti Laevaomanike Ühisus juhib tähelepanu sellele ebakindlale olukorrale, mis on tekkinud Eesti laevade sõidus hoidmisel sõjaolukorras, sel põhjusel, et mõned Eesti meremehed tahavad sõjaolukorda kasutada oma isiklikes huvides, nõudes laevadelt seadusevastaseid lisatasusid, keeldudes laevaga kaasa sõitmast või lahkudes laevast, seega laevale suuri kahjusid tuues ning laevade prahtimist ja liikumist sageli isegi võimatuks tehes. Eesti rahvamajandus on sellaste kohusetundetute meremeeste tegevuse tõttu juba suuri kahjusid kannud, laevad on kaotanud rohkesti aega, mitmed veolepingud on tühistatud ja rida laevu on seisma jäänud. Kuna küsimus on seoses suurte kahjudega meie rahvamajandusele, on selge, et see vajab kindlat ja tagajärjekat lahendust. Sellele arusaamisele pole tulnud mitte üksi laevaomanikud, vaid ka kõik meie meremeeste organisatsioonid — Eesti Laevajuhatajate Selts, Eesti Kaubalaevastiku Mehaanikute ja Assistentide Ühing, Eesti Meremeeste Ühing ja Eesti Raadiooperaatorite Ühing.

Eesti Laevaomanike Ühingu vahel ühelt poolt ning nimetatud laevapere organisatsioonide vahel teiselt poolt sõlmiti juba 13. sept. kokkulepe sõjaolukordades laevade sõitmiseks ning selle eest meremeestele lisatasude maksmiseks. Neid kokkuleppeid täiendati veel 16. okt. ning lepiti kokku ka kokkulepete üksikute punktide tõlgendamised.

Oluliseks punktiks nende kokkulepete juures on see, et kui meremees on kord alla kirjutanud organisatsioonide vahelisele sõjalisahüvituste kokkuleppele, siis ei ole tal enam õigust loobuda sõitmast Meremeeste seaduse § 36 korras (s. o. sõjaohu tõttu).

Seega kõikide meremeeste organisatsioonide kokkuleppel ja Meremeeste Kodu kinnitamisel on praegu Eesti laevades maksev kord, et kui meremees on alla kirjutanud lisaks eelmisele ennesõjaaegsele teenistuslepingule (või munsterrollile) sõjaaegsete lisahüvituste lepingule, siis ei ole tal õigust teenistust lõpetada Meremeeste seaduse § 36 korras. Tähendab — Meremeeste seaduse § 13 järgi võib ta teenistuse lõpetada vaid Eesti sadamas peale üldiste erandite, mis seaduses on ette nähtud. Samuti ei või ka laevaomanik meremeest välissadamas vallandada.

Nii meremeeste kui ka laevaomanike organisatsioonid leidsid säärase korra sissetoomise meie laevadesse olevat vajalike, kuna muidu ei saa olla kindlust laevade sõidus hoidmiseks, sest ootamatud meremeeste lahkumised välissadamas võivad laeva asetada sageli täiesti võimatusse olukorda ning veolepingu murdmine selle tagajärjel võib kaasa tuua kogu laeva kaotuse.

Nüüd on aga Sotsiaalministeeriumi poolt esitatud seaduseelnõus § 4 teise lõike sissevõtmise tõttu loodud olukord, mis annulleeriks terve rea välissadamate tar-

vis praegu maksva korra ning eeltoodud organisatsioonide vahelise kokkuleppe. Nimelt annab § 4 teine lõige meremehele õiguse ilma ette ütlemata teenistuse lõpetada ja laevalt lahkuda kõigis Läänemere sadamais, hoolimata sellest, et meremees on § 4 esimese lõike kohaselt nõustunud sõitma sõjalukorras ning selleks annud oma allkirja. Kuna üldmõiste järgi Läänemere sadamate hulka kuuluvad ka kõik Rootsi/Daani/Saksa sadamad kuni Skagen-Lindesnäsi jooneni (s. o. ka Kopenhaagen, Göteborg, Oslo jm.), siis asetaks § 4 teine lõige Eesti laevasõidu täiesti võimatusse seisukorda, kuna hoolimata varem sõlmitud lepest lubatakse meremeestel neis sadamais ilma üles ütlemata laevast lahkuda, isegi laadungis olevat laeva saatuse hooleks jättes. Kui säärane põhimõtte tahetakse Eesti laevade suhtes maksmata panna, siis sellele võib järgneda selle majandusala vähimalt ajutine hävimine.

Teise uudusena on seadusse võetud § 5 ja 6, mida ei ole nõudnud ükski laeva meeskonna ega juhtkonna organisatsioon ega ka Majandusministeerium kui laevanduse üldhuvide kaitsja.

Neis paragraafides on antud laevajuhile õigus sõidust ära ütelda juhul, kui ta ei saa küllaldasid andmeid miiniväljade kohta. Säärase sõidust äraütlemise puhul on õigus antud kogu laevaperele päevapealt teenistusest lahkuda ja laeva kulul kodumaale sõita, saades pealegi 7 päeva kuni 1 kuu palga. Ka laevajuht saab prii reisi ja 2 kuu palga, kui laeva peremees ta sel puhul vallandab. Kuigi teoreetiliselt need põhimõtted näivad pealiskaudsel vaatlusel õigustatuna, on need praktiliselt täiesti lubamatud ja asetavad meie laevad olukorda, mis nende prahtimise ja eriti ajalepingule andmise teevad raskeks, kui mitte võimatuks. Kuna meie kui väikeriigi laevade prahtimine sõjalukorras on

juba küllalt raske, siis ei oleks õige luua meil seadusega juure uusi raskusi, mida ei tunne ühegi teise riigi seaduseandlus ega nõua meremeeste täisvõllilised esindused. Need paragraafid ei anna tegelikult midagi juure meremeeste kaitseks, sest iga laevajuhi õigus ja kohus on hankida teateid eelolevate sõiduteede kohta, ning kui laevajuht leiab, et läbisõit on ülemäära ohtlik, siis ei tarvitse ta sealt sõita, vaid peab ootama või teise tee valima. Üldseaduse järgi on laevajuht vastutav laeva sõidu eest ning talle ei saa laevaomanik ega prahtija käskida sõita sealt, kust laevajuht ei leia olevat võimaliku sõita. Selleks pole § 5 vaja. Kuid see paragraaf ühenduses § 6 annab laevajuhile, kes tahab saada prii kojusõidu või kes on läinud vastollu omanikuga, õiguse laeva jätta saatuse hooleks, kuna lahkumise õigus kuulub ka laevaperele. Võib tekkida isegi niisugune olukord, et laevajuht hiljem oleks nõus sõitma või tuleb uus laevajuht, kes on küllalt hoolas vajalike andmete hankimiseks eeloleva sõidu kohta, kuid vahepeal on kogu meeskond laevalt lahkunud ja laeva kulul koju sõitnud. Kuna laev võib olla laadungis ning uute meeste saatmine sõjalukorras võtab palju aega, siis säärase põhimõtte sissevõtmine (mida pole teiste mereriikide seadustes) võib laevasõidu hoopis halvata.

Kuna vastavat õigust laevajuhile ega ka meremeestele pole nõudnud ükski meremeeste organisatsioon ja kuna vastaval nõupidamisel Sotsiaalministeeriumis ka Majandusministeeriumi esindaja vaidles nende paragraafide vastu ja kuna sel nõupidamisel puudus täiesti laevajuhtkonna esindus ning küsimuses ei ole ära kuulatud ka Veeteede Talitust kui meie meresõidu huvide kaitsjat, siis oleks tungival soovitatav küsimust veel väga põhjalikult kaaluda, enne kui meie seadusse, erandina teiste maade seadusest, need paragraafid sisse võetakse.

Akuutseimaid majandus- ja sotsiaalpoliitilisi küsimusi

Kaubandus-tööstuskoja juhatus kaalus oma koosolekul tervet rida käesoleval momendil akuutselt päevakorral olevaid küsimusi, milledest osa on ka koja seksioonides olnud põhjalikul kaalumisel.

Teatavasti on suuremate tööstusettevõtete ja valitsusvõimude vahel põhimõtteliselt kokku lepitud, et töömahtu piiratakse säilitada niipalju

kui see on vähegi võimalik ja töölisi mitte vallandada või, kui see toorainete terava puuduse tõttu on möödapääsmatu, siis vallandamisest teatatakse valitsusvõimudele mõni aeg ette. Seda põhimõttelist lepet on töösturid kõigiti püüdnud pidada.

Majandusministeeriumis on nüüd välja töötatud vastav määruse kava, mille põhimõtteks on,

et kõik vallandamised või tööaja lühendamised, mis ületavad teatud protsendi tööliskonnast või kestavad üle kahe nädala, kusjuures põhjuseks on toorainete puudus, võivad sündida ainult Majandusministeeriumi juures loodava töömahu korraldamise komisjoni loaga. Kaubandus-tööstuskoja arvates ei ole ettenähtud kord otstarbekohane ja toob niigi rasketes tingimustes töötavatele ettevõtjatele uusi raskusi juure. Koja arvates peaks jätkuma üldise töömahu säilitamiseks ja vabanevate töökäte teistele tööaladele juhtimiseks sellest, et suur- ja kesktööstusettevõtteid kohustatakse töömahu korraldamise komisjonile teatama vallandamistest, kui vallandatavate tööliste hulk ületab 5% käitise tööliste üldarvust, või tööaja lühendamisest, kui tööaja lühendamine võib kesta üle kahe nädala ja puudutab üht veerandit tööliskonnast. Kui komisjon leiab, et toodud põhjendused ei ole tööaja lühendamiseks või tööliste vallandamiseks küllalt kaaluvad, siis antagu küsimus majandusministrile otsustamiseks.

Vanade töövõtjate kaitse seaduse eelnõu kohta, mille esimese peatüki järele iga vähimalt 10 töölisega töötav tööstuslik käitis peab pidama tööl teatud arvu üle 50 a. vanuseid töölisi või seda mitte tehes maksuma kompensatsiooniks erilist hooldemaksu Sotsiaalministeeriumi kasuks, asus Kaubandus-tööstuskoda üldiselt pooldavale seisukohale, soovides aga siiski, et selleks erilist eelnõus ettenähtud uut administratiivset aparati ei loodaks. Koja arvates oleks ka tingimata tarviline, et üle 50-a. ja üle 60-a. tööliste protsent, keda tööstus peab tööl pidama, määrataks juba seaduses kõikide ettevõtete kohta ühtlaselt, aga mitte üksikute ettevõtete viisi, nagu on eelnõus. Sama seaduse kava teine peatükk, mille järgi iga töövõtja, kes on töötanud ühes ja samas käi-

tises vähemalt 20 aastat ja on saanud 60 a. vanaks ning siis vallandatud ega suuda end ise ülal pidada, on õigustatud käitise valdajalt saama ülalpidamist või vähimalt Kr. 10.— toetust kuus, on koja arvates vastuvõetav ja rakendatav, vajab aga täpsemat viimistlemist.

Konjunktuurimaksu sisseseadmist on koja organeis kaalutud. Koda ei vaidle erakorralisi olusid arvestades põhimõtteliselt selle vastu, kui mõnel alal tekkida võivad sõja-konjunktuurikasud allutatakse erilisele maksustamisele ja sel teel saadud summasid kasutatakse samast sõjaolukorras raskustesse sattuvate ettevõtete abistamiseks. Koja poolt on tehtud terve rida parandusettepanekuid, millest enamus taotleb väga keerulise ettemaksmise süsteemi lihtsustamist meil seni tarvitamata uudsete vahendite (soodustatud kursiga maksumaksmise bonide) kaudu. Koja detailsed vastuettepanekud on Majandusministeeriumis praegu kaalumisel.

Edasi arutas koja juhatus mitmesuguseid väliskaubandusega ühenduses olevaid küsimusi, leides muuhulgas, et meie rahvamajanduse seisukohalt on praegu eriti tähtis jälgida hindade kujunemist väliskaubanduses, kusjuures tuleb tõsiselt otsida ja leida teid, et juhtumel, kui importkaupade hindu on tõstetud, siis vastavale maale müüdivate meie eksportkaupade hindu samuti korrigeeritaks.

N. S. V. L. väeosa varustamise küsimust kaaludes leiti, et see peaks sündima samadel tingimustel kui omamaa kaubaravitajaid varustades. Ühtlasi arutati lähemalt ka vastava varustamist korraldava määruse kava.

Veel käsitles koja juhatus tööstus- ja kaubanduskrediidi ja valitsuse garantii küsimust riigimarkade eest Eesti Pangas ja tervet rida vähema tähtsusega küsimusi.

Tööstustoorainete import

Ajakirja „Konjunktuuri“ oktoobri-numbris (nr. 59) on avaldatud dr. A. Rannese kirjutus Eesti tööstustoorainete importturgude kohta. Allpool toome sellest ülevaate tööstustoorainete impordi kohta maade järgi.

Kodumaise tööstuse välismaalt imporditavate toorainete turud asuvad esijoones Euroopas, ja nimelt ülekaalukalt L.-Euroopa mais. Viimaste hulgas seisis esikohal Saksamaa, kust üksi mullu importisime ca 18% kogu tööstustoorainete sisseveost. Kuid mitte üksi ulatuselt ei olnud Saksamaa meie tööstusele tähtsaks

toorainete importturuks, vaid ka ainete mitmekesisuselt.

Välismaiste tööstustoorainete import maade järgi.

	1938	1937	1936
		1000 kr.	
Üldse	26.179	32.571	26.482
Euroopa	14.205	16.819	14.048
Saksa	4.615	3.785	4.637
Inglise	3.486	3.642	3.508
Prantsuse	1.257	1.223	597
Rootsi	798	523	321
Soome	690	922	604

	1938	1937	1936
		1000 kr.	
Itaalia	658	660	649
Belgia	557	2.255	925
Türgi	328	229	159
Greeka	318	231	213
Bulgaaria	289	304	186
NSVL	277	1.362	1.171
Ameerika	5.743	8.241	7.627
USA	4.255	6.267	6.027
Argentiina	819	816	713
Aafrika	3.163	3.439	2.050
Egiptus	2.440	2.436	1.325
Br. Egipt. Sudaan	424	641	443
Muud	3.068	4.072	2.757
Br. India	1.043	1.328	1.015
Austraalia	492	539	530

Saksamaad tööstustoorainete importturuna tuli arvestada osalt meie tekstiiltööstusel, klaasi-, tselluloosi-, naha- ja seebitööstusel, eriti aga meie metallitööstusel. Ses mõttes on Saksamaa toorainete importturuna kaugelt kaaluvama tähtsusega kui P.-Am. Ühendriigid, kust teostunud vastav import oli ulatuselt mullu peagu niisama suur kui Saksamaalt, aga hoopis ühekülgsem (peamiselt vaid puuvill).

Teistest Euroopas asuvatest turgudest mitte vähem tähtsa osa evis Inglismaa. Sisseveo väärtuse järgi otsustades osutus Inglismaa meie tööstuse stabiilseimaks varustajaks toorainetega. Viimase kolme aasta jooksul osteti keskmiselt 3,5 milj. kr. väärtuses tööstustooraineid Inglismaalt aastas. Ka Inglismaa kohta võime konstateerida sama mis Saksamaa kohta: ka Inglismaa on varustanud rida kodumaisi tööstusharusid vajaliste toorainetega ja, nagu Saksamaagi, eeskätt meie töömahult ja toodangult suurimaid tööstusalasid (tekstiil- ja metallitööstus esijoones).

Eesti tööstustoorainete importturgude seas Euroopas tähtsuselt kolmandal kohal asub Prantsusmaa. Näeme, et Prantsusmaa osatähtsus sel alal viimaseil aastail koguni suurenes: kui 1936. a. tööstustoorainete import Prantsusmaalt võrdus ligemale 0,6 milj. kr-le, oli see mullu juba 1,2 milj. kr., seega kahekordistus. Prantsusmaalt ei olnud tööstustoorainete import siiski mitte nii mitmekesine nagu võime konstateerida vastava impordi kohta Saksa- ja Inglismaalt. Ülaltoodust selgub, et Prantsusmaad tuli suuremal määral arvestada teatavate toorainete suhtes eeskätt meie metallitööstusel.

Osundatud kolm Lääne-Euroopa maad üksi moodustasid 35%, seega enam kui kolmandiku, meie tööstusele tarvisminevaist ja välismaalt imporditavaist tooraineist.

Skandinaavia-maist evivad meie tööstustoorainete importturgudena silmapaistvaima kaalu Rootsi ja Soome. Need mõlemad maad moodustasid m. a. näit. ümarguselt aga vaid 6% tööstustoorainete üldimportidist. Ulatuselt osutus aga tööstustoorainete import Rootsist ja Soomest kokku isegi veidi suuremaks kui vastav sissevedu Prantsusmaalt. Sisuliselt erines aga import Rootsist ja Soomest Prantsusmaa omast mitmeti: Rootsist veeti sisse metallidest eeskätt vaske ja alumiiniumi, Prantsusmaalt aga peamiselt rauda ja terast. Soomest imporditi aga eeskätt toor- ja pooltöödeldud nahku ja erimihuslikku tselluloosi (meie paberitööstusele).

Teatavate tööstustoorainete suhtes evivad tähtsuse L.-Euroopa maad. Esikohal nende hulgas asub Itaalia. Tööstustoorainete import Itaaliast on olnud aga peagu täiesti ühekülgne, piirdudes eeskätt vaid kunstiidilõngaga. Ka Balkani-maist on tööstustoorainete import piirdunud vaid ühe artikliga, nimelt toortubakaga. Tööstustoorainete import NSVL-st oli eriti 1937. a. tunduvalt mitmekesisem. Tol aastal oli NSVL Euroopa maade hulgas, mis varustasid Eesti tööstust toorainetega, tähtsuselt neljandal kohal. NSVL on Eesti tööstust varustanud raua, terase, toormalmi, kaoliini, mitmesuguste määrdeõlide kui ka tubakaga, varem ka sooda ja seebikiviga.

Ameerika osasuurus eesti tööstustoorainete importturuna piirdus mullu 22%-ga vastavast üldimportidist. Olulisima tähtsusega on Ameerika — nimelt P.-Am. Ühendriigid — olnud vaid kodumaisele puuvillatööstusele. Kogu Ameerikast imporditud tööstustoorainete üldväärtusest moodustas puuvill üksi ligemale 60%. Teiste sealt sisseveetavate toorainete hulgas omasid toornahad ja parkained olulisima tähtsuse.

Aafrikas evis meie tööstustoorainete importturuna silmapaistvaima kaalu Egiptus, aga seda siiski vaid üheainsa tooraine — puuvilla — alal; muude tööstustoorainete alal Egiptus meie tööstust ei varustanud üldse. Sama tuleb konstateerida ka Br. Egiptuse Sudaani kohta. Teistest Aafrikas asuvatest meile tähtsate tööstustoorainete importturgudest tuleks mainida veel Br. L.-Aafrika Ühendriike (eeskätt tekstiiltoorained) ning Br. Kullarannikut.

Samuti on üksikuid teatavaid tooraineid kodumaisele tööstusele veetud sisse ka Austraaliast (vill) ja Aasia lõunapoolseist maist; viimaseist evib tähtsust eriti Br. India (džuut, toornahad).

Heites üldisema pilgu välismaalt sisseveetavate tööstustoorainete turu asupaikadele võime

teatava reservatsiooniga (võimalikud hinnaerinevused) konstateerida sel alal viimaseil aastail toimunud väikest muutust: Eesti tööstustoorainete importturud üldiselt on kindlalt ning valdavalt osas püsinud eeskätt Euroopas; ent Ameerikas asuvate importturgude osatähtsus on viimasel ajal näidanud mõõduka languse suunda, ning seda teiste, eeskätt Aafrikas asuvate, meie tööstusele küllalt olulise tähtsusega toorainete importturgude osasuuruse tõusu arvel.

Sõja puhkemine tänava sügisel ei jäta loomulikult avaldamata mõju ka Eesti tööstuse

varustamisele välismaiste toorainetega. Olulisi muudatusi sel alal tõenäoliselt ei teostu üksi koguslikult, vaid suurel määral ka importturgude regionaalses osituses.

Eesti tööstustoorainete importturud.			
	1938	1937	1936
	% % -des		
Euroopas	54,2	51,6	53,1
Ameerikas	21,9	25,3	23,8
Aafrikas	12,7	10,5	7,7
Mujal	11,2	12,6	10,4
Kokku	100,0	100,0	100,0

Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt

Kaubandus-tööstuskoja kaubandussektioonid olid koos

16. novembril peeti Kaubandus-tööstuskoja II ja III sektiooni ühine koosolek, kus koja esimees Joakim Puhk andis ülevaate meie praeguse majandusliku olukorra kohta.

Meeletuletus tööandjale

Mõned teenistuseandjad ei ole teadlikud Balti eraseaduse täiendamisest (paragraafiga 41188¹ ja 4220¹) selles mõttes, et tegelikku sõjaväeteenistusse õppustele kutsutud teenistusesaajaga ei või teenistuseandja lõpetada teenistuslepingut tähendatud õppustele kutsumise ja õppustel viibimise tõttu teenistusest äraoleku pärast, kui tähendatud õppustele kutsutud isikud on teatanud õppustele minekust teenistuseandjale ja kui nad ilmuvad teenistusse ühe nädala jooksul pärast õppustest vabanemist. Käesoleval sügisel on pikemat aega Harjumaalt reservlasi õppustel ja nende vabanemisel võib osutada, et teadmatusest mõni teenistuseandja on õppustel viibija teenistuskoha ära annud ja selle tõttu ei saa õppustest vabanejale ta teenistuskoha tagasi anda, nagu seaduses on ette nähtud.

Sakslaste võlad

Eestis asuva saksa rahvusgrupi Saksa riiki ümberasustamise kohta Riigi Teatajas nr. 17 — 20. oktoobrist 1939 avaldatud Eesti-Saksa valitsuste vahelise protokoll põhjal luuakse Saksa konsulaadi juure Tallinnas eriline asutus „SAKSA USALDUSVALITSUS“, kelle ülesandeks on peale ümberasujate varanduse valitsemise ja likvideerimise ka hoolitseda ümberasustatute mahajäävate võlgade ning kohustuste katmise eest.

Saksa usaldusvalitsus kannab tema poolt valitsetava varandusega ühivastutust kõigi ümberasustatute avalik-õiguslike ja eravõlgade ning kohustuste eest, esijoones niisuguste eest, mis on tekkinud Eestis, Ühivastutus ei hõlma aga neid nõudmisi, mis enne ümberasumist on kohtu poolt tagajärjeta jäetud, kustutatud või missuguste sissenõudmine oli lootusetu võlgniku maksuvõimetuse tõttu enne ümberasumist.

Ülaltoodust nähtub, et ümberasunud sakslastelt saada olevaid võlgu maksab Saksa usaldusvalitsus, kelle poole tuleb ka kõigil võlausaldajail otseselt pöörduda vastava palvega. Palvekirj tuleb kirjutada Saksa usaldusvalitsuse nimel ja lisada juure tõendavad dokumendid või nende ärakirjad.

Seesuguses olukorras ei oma avaldus võlanõudmise üle, mis on antud Kaubandus-tööstuskoja nimel, siduvat tähtsust ning oma õiguste säilitamiseks tuleb pöörduda otseselt Saksa usaldusvalitsuse poole. Saksa usaldusvalitsuse asukohaks on määratud Tallinn, Toompuiestee nr. 3.

Erandina eelmisest on Majandusministeeriumi ja Saksa usaldusvalitsuse esindajate vahel saavutatud kokkulepe kiireiseloomuliste ja tõestatud nõudmiste asjas. Selle kokkuleppe kohaselt tasub Saksa usaldusvalitsus kiirendatud korras kõik need nõudmised, mille olemasolu suhtes ei teki kahtlusi (näiteks vekslid, üürivõlad, esimese järgu tarbainete poevõlad). Kiirendatud väljamaksu saamiseks tuleb kirjutada kaks avaldust. Esimene adresseerida Majandusministeeriumile ja teine Saksa usaldusvalitsusele. Mõlemad avaldused tuleb ära anda Majandusministeeriumi. Avaldustele tuleb lisada juure võladokumendid või nende ärakirjad. Majandusministeerium, kontrollinud omalt poolt nõude alust, saa-

dab toimetuse Saksa usaldusvalitsusele, kes teostab väljamakse.

Kaubandus-tööstuskojale antud avaldused saatis koda Majandusministeeriumile edasi, kuid koda märgib eriti, et see ei loo alust nõude rahuldamiseks, milleks saab olla üksnes palve otsest Saksa usaldusvalitsusele ja kiirendatud väljamaksu saamiseks ka Majandusministeeriumile.

Märkus: Majandusministeeriumi nimele antavad palved kuuluvad tempelmaksustamisele kr. 1.20 ja igalt lisalt kr. —.20 suuruses.

Saksa usaldusvalitsuse nimele antavad palved ja nende lisad on tempelmaksuvabad.

Teadaanne eksportööridele neutraalseis riiges

Päritolu- ja huvitunnistused ekspordi korral Ühendatud Kuningriikidesse

1. Kõikidel kaupadel (välja arvatud allpool erandnimekirjas loetletud), mis eksporteeritakse mõnest neutraalsest riigist Ühendatud Kuningriikidesse, peab olema kaasas päritolu- ja huvitunnistus Briti Board of Trade poolt määratud kujul ja see peab olema varustatud Briti konsulaarametniku allkirjaga.

2. Kui tunnistuses kirjeldatud kaupade väärtusse kuulub: osa aineid, mis on kasvanud või toodetud; või töö, mis on tehtud vaenlase territooriumil, siis peab nende protsent tunnistuses ära tähendatud olema, kuid see protsent ei tohi ühelgi juhul ületada 25%. Tunnistus peab samuti kinnitama, et ühelgi vaenlasel pole mingit huvi tunnistuses märgitud kaupade kohta.

3. Sõna „vaenlane“ all mõistetakse:

(1) Igat riiki, kes on sõjas Tema Briti Majesteediga või tema valitsusasutustega.

(2) Igat isikut või ettevõtet, kes asub vaenlase territooriumil.

(3) Igat äriosakonda, ükskõik kus maailmas, kui seda juhitakse vaenlase territooriumil asuvast peakontorist.

(4) Igat seltsi või ühingu, mille asutamise või inkorporeerimise kohta kehtivad Enemy Law eeskirjad.

(5) Igat isikut või ettevõtet, mis on võetud üles „Statutory List“i.

Väljendus „vaenlase territoorium“ hõlmab kõik territooriumid, mis on vaenlase valitsuse või okupatsiooni all.

4. Vaenulise päritoluga kaupadeks loetakse ka neid kaupu, mis, olles osalt neutraalse päritoluga, on aga töödeldud, viimisteldud jne. vaenlase territooriumil, kuid on hiljem saadetud re-

ekspordiks samasse või mõnesse teise neutraalsesse riiki.

5. Vaenulise päritolu protsendimäär arvutatakse järgnevalt suhtest:

(a) täieline toote väärtus ühes materjalidega neutraalsest riigist, välja arvatud neutraalse pakendi väärtus;

(b) neutraalse tootja kulutused vaenlase materjalile või tööle vaenulisel territooriumil, arvestatud neutraalse riigi valuutas ostu- või maksupäeva kursiga; summad, mida neutraalne tootja maksab vaenlasele tööstusõiguste eest; pakendi väärtus juhtudel, kui see on vaenlase poolt.

Sõna all „pakend“ mõeldakse mitte ainult neid pakendeid, mis on vajalised kaupade transportiks, vaid ka sellaseid esemeid kui pudelid, pappalused, pappkarbid jne., mis lähevad koos kaubaga jaemüügile.

6. Sõna „huvi“ on laiaulatuselisem kui „omandus“. Selle all mõistetakse Suur-Briti vaenlase otsest või kaudset ühendust kõne all oleva kaubaga sel kombel, et see võiks vaenlasele tuua kasu või eelistust kavatsetavast tehingust.

7. Tunnistused on vajalised kõikide saadete tarvis, ükskõik kui vähesed need ka ei oleks, ja on nõutavad ka postpakkides saadeta- vate kaupade suhtes. Tunnistuse nõue ei ole erandina kehtiv alljärgnevate kaupade suhtes.

Ajalehed, ajakirjad, trükitud raamatud või nende osad, noodid, kataloogid, reklaamiesemed, trükitud lendlehed, trükitud brošüürid ja trükitud formulaarid.

Sissesõitvate isikute *bona fide* isiklikud ja majapidamise esemed.

Ilma kaubandusliku väärtuseta kaubaproovid. Ühendatud Kuningriikidest varem väljaveetud re-impoteeritav kaup.

Transiidina sisseveetud või ümberlaaditav kaup, mis tõesti re-ekspoteeritakse.

Kaup, mis on adresseeritud või määratud otse valitsusasutustele.

Litsentsiga sisseveetud kaup, milline litsents on välja antud Board of Trade poolt vaenlasega kauplemise akti 1939 alusel.

8. Board of Trade on avaldanud nimestiku, mille suhtes ei kehti päritolu- ja huvitunnistuste esitamise kohustust. Selle nimestikuga võib tutvuda igas Briti konsulaadis. Nimestikku kuuluvad kõik toiduained, loomatoidud ja mõningad toorained.

9. Tunnistus kehtib ajavahemikul, mille jooksul kaubad peavad olema laaditud, kuid ei kata reisiks kuluvat aega.

10. Tunnistusi ei anta speditsoonäridele.

11. On tungivalt soovitatav, et eksportöörid enese huvides ja asjatute viivituste vältimiseks

esitaksid oma avaldused hoolikalt ja täpselt, esitaksid konsulile teadmiseks kõik olulised arved ja muud usaldusväärsed dokumentaalsed tõendid oma väidete kinnituseks, olles valmis konsulit varustama ka muude täiendavate andmetega.

Transiitlubade nõutamine Rootsis

Rootsis väljakujunenud korra järgi ei nõuta eesti firmalt eriliste formularide täitmist ühenduses transiitloa nõutamisega. Transiitlubade nõutamine sünnib saatkonna kaudu verbaalnoodiga.

Selles verbaalnoodis peab aga üles antama: 1) kauba nimetus ja hulk; 2) kellele kaup on määratud, 3) kust maalt ja missugusesse Rootsi sadamasse kaup saabub, 4) mis laevaga kaup saabub ja, lõpuks, firma või speditsoonijäri, kellele väljaveoluba palutakse.

Viimane punkt on eriti tähtis ses mõttes, et kuna transiit- või väljaveolubade edasiandmine ilma Handelslitsensnämndeni eriloata on keeldud, siis on eesti firmal otstarbekohasem transiitluba nõutada kohe mõne speditsoonifirma nimel, kui ta ise tegelikult kauba väljaviimist ei kavatse toimetada.

Belgias väljaveolubade kehtivuse aega pikendati ühe kuuni

Väljaveolubade korra maksmapanekuga Belgias määrati kindlaks tähtaeg, mille möödumisel kasutamata jäänud litsents kaotas maksvuse. Selleks tähtajaks oli 15 päeva, arvates litsentsi väljaandmisest.

Arvestades raskusi, mis tekkisid nii lühikese kestvusaja tõttu, kontingentide ja litsentside peatalitus pikendas litsentside kehtivust ühe kuuni.

Suurkaupmeeste ühingu informatsioonikoosolek

Suurkaupmeeste Ühingu pidas 3. novembri õhtul Kaubandus-tööstuskoja ruumes oma liikmeile informatsioonikoosoleku, millest osa võtsid meie tuntuimad majandustegelased kaubanduse alal. Pikema ettekandega esines ühingu esimees hra Joakim Puhk, käsitledes maailmakaubanduse seisukorda ja analüüsides meie majanduslikku olukorda. Ettekannet jälgiti huviga. Läbirääkimistel, mis olid õige elavad, võtsid sõna dir. J. Sihver, dir. A. Veiler, J. Rumberg ja teised. Koosoleku lõppedes oli ühine koosviibimine Majandusmeeste Klubis, kus vahetati mõtteid meie majandusse puutuvate päevaküsimuste üle.

Uue tempelmaksuseaduse eelnõu

üle refereeris Kaubandus-tööstuskojas 9. skp. Eesti Panga juriskonsult hr. H. Pärtelpoeg. Referent andis üksikasjalise ülevaate erinevuste kohta senise ja uue seaduse vahel.

Kohvik „Feischneri“ juubel

Hiljuti möödus Tallinnas tuntud kohviku „Feischneri“ asutamisest 40 aastat.

Kohviku praegune kaasomanik härra H. Feischner sen. alustas 17-aastasena õppimist Stude juures ja 2. novembril 1899. a. avas oma pagariäri Roosikrantsi tänaval. 1917. a. H. Feischner asus Harju tän. 45, kus „Feischner“ kujunes Tallinna esimeseks kohvikuks sõna õiges mõttes. Meie kunstirahvas, poliitikud, vabakutselised — kõik mäletavad „Feischneri“ neid muugavaid aegu.

Kolm aastat tagasi „Feischneri“ kohvik asus uutesse ruumidesse Harju tän. 48.

Raua ja rauakaupade importijate koondis

Kaubandus-tööstuskoda organiseeris teiste alade eeskujul ka raua ja rauakaupade importijad selleks, et tihedas koostöös arutada raua ja rauakaupade impordi puutuvaid küsimusi, süvendada koostööd importijate vahel ning pakkuda oma nõu ja abi valitsusasutustele nimetatud kaupade impordi korraldamiseks. Kaubandus-tööstuskoja poolt olid selleks kutsutud kotta kõik koyal teada olevad raua importijad 30. oktoobril s. a. ning raua ja rauakaupade importijad ühiselt 10. novembril s. a., kusjuures nõupidamistele olid palutud kõik vastavad kaubanduslikud importettevõtted, hoolimata nende ettevõtete juuridilisest struktuurist.

Nende nõupidamiste tulemusena otsustati luua raua ja rauakaupade importijate koondised järgmistena:

1. Raua ja rauakaupade importijate koondis, mille moodustavad kõik koyal teada olevad rauda või rauakaupu või mõlemaid artikleid importivad ettevõtted.

Koondise eesotsas seisab

RAUA JA RAUAKAUPADE IMPORTIJATE BÜROO,

kuhu kuuluvad:

E. Aring (K/M. Ernst Aring) — esimees,
W. Salomon (A/S EVEKA) — esimehe esimene asemik,
J. Krahe (Joh. Krahe) — esimehe teine asemik,

A/S. Jaak Puhk & Pojad esindaja }
 Eesti Tarvitajateühisuste }
 Keskühisuse esindaja } liikmed,
 V. Kaljoti (Tartu) esindaja }
 J. Jurikson — asemik.

Raua ja rauakaupade ühise büroo aadressiks on: K/M. Ernst Aring, Tallinn, Estonia pst. 17.

Raua ja rauakaupade importijate ühine büroo on endale seadnud ülesandeks niihästi raua (sordi- ja betoonraud, talad, plekk) kui ka rauakaupade importi ühiselt puutuvate üldiste küsimuste käsitletu.

II. Erialaste küsimuste, mis puutuvad kas ainult raua või jälle ainult rauakaupade importi, käsitleluku on kutsutud ellu kaks alakoondist:

1. RAUA IMPORTIJATE KOONDIS,
2. RAUAKAUPADE IMPORTIJATE KOONDIS.

Esimese moodustavad kõik koyal teada olevad raua (sordi- ja betoonraud, talad, plekk) importijad, teise — rauakaupade importijad.

Mõlema alakoondise eesotsas seisavad vastavad bürood:

RAUA IMPORTIJATE BÜROO,

koosseisus:

W. Salomon (A/S. EVEKA) — esimees,
 G. Liideman (ETK) — esimehe asemik,
 A/S. Jaak Puhk & Pojad esindaja — liige,
 J. Jurikson — asemik.

Raua importijate büroo aadressiks on: A/S EVEKA, Tallinn, Tatari 28.

RAUAKAUPADE IMPORTIJATE BÜROO,

koosseisus:

J. Krahe (Joh. Krahe) — esimees,
 A/S Jaak Puhk & Pojad esindaja — esimehe asemik,
 K/M. Ernst Aring esindaja }
 Eesti Tarvitajateühisuste } liikmed,
 Keskühisuse esindaja }
 V. Kaljot — asemik.

Rauakaupade importijate büroo aadressiks on: J. Krahe, Tallinn, Narva mnt. 4.

Otstarbekuse seisukohalt lähtudes palub Kaubandus-tööstuskoda kõiki raua ja rauakaupade importijaid nüüdsest peale puhterialastes küsimustes pöörduda otseselt büroode esimeeste poole eespool märgitud aadressidel.

Kaubandus-tööstuskogas on büroode tegevusega pidevalt kontaktis sekretär A. Lahe.

Suhkru ja petrooleumi ostu- ja müügikorra määruste muutmise

Tegelikust elust tingitud vajaduste kohaselt on muudetud ja täiendatud määrusi, mis käsitlevad suhkru ja valgustuspetrooleumi norme ja ostu- ning müügikorda.

Üldiselt on senised normid ja müügikord ülalmainitud tarbeainete alal jäänud endiseks.

Suhkrunormiks novembrikuu peale on määratud endine norm — 800 g isiku kohta. Suhkru hind elanikele varustuskaardi alusel väljaantava suhkru eest jääb endiseks — Tallinnas 50 senti kg ja provintsis veokuludele vastavalt paari senti võrra kõrgem.

Kohvikutele, restoranidele, einclaudadele jne. müüakse suhkru kõrge hinnaga — 85 s. kg.

Valgustuspetrooleumi hind on jäetud endiseks, kuid suurendatud on intensiivselt majandatud taludele väljaantava valgustuspetrooleumi normi, kuna selgus, et senine norm ei olnud küllaldane.

Vastavad määrused avaldati Riigi Teatajas nr. 97 — 30. oktoobrist s. a.

Posti-, telefoni-, telegraafi- ja radioühendust

kitsendav sõjavägede ülemjuhataja määrus 17. oktoobrist 1939 (RT 92—1939) on kaotanud kehtivuse ja asendatud uue määrusega, mis on avaldatud RT 99—1939. a. Selle järgi on antud senisest avaramaid võimalusi ühendusepidamiseks välismaaga.

Paberitööstuste siseturu müügikorra ja toodangu jaotuse määrus (RT 101 — 1939)

Majandusministri poolt 9. novembri 1939. a. määruse järgi kõik Eestis asuvad paberitööstused on kohustatud teostama paberi, paberisaaduste ja papi müüke siseturule vahenditult iseseisvatele jällemüüjatele või tarvitajatele. Paberitööstustel on keelatud müüa paberit, paberisaadusi ja pappi nende poolt ühiselt asutatud või asutatava müügikeskuse kaudu.

Kuni edaspidise korralduseni paberitööstused on kohustatud kinni pidama ettevõtete omavahelisel kokkuleppel seni kehtinud siseturu toodangu- ja tööjaotusest.

Pisut ajalugu ning arvustavaid sõnu kirjalise õpetuse kohta

Kirjaline õpetus on saanud alguse Ameerikast, kus aastal 1891 kutsuti ellu esimene kirjaliselt töötav õppeasutus. See on nüüd kujunenud maailma suurimaks kooliks loetlematute

osakondade ning kursustega. Mainitud õppeasutuses on seni oma hariduse saanud juba üle 3 miljoni inimese ning iga aasta võetakse sinna vastu üle 100.000 uue õpilase.

Ameerika president Roosevelt ütleb selle kohta: „Pean kirjalist õpetust meie sajandi suurimaks saavutuseks.“

Ameerika eeskujul avati 1898. aastal Rootsis kirjaliselt töötav õppeasutus — Hermods Korrespondentsinstituit, kus seni on õppinud üle ½ miljoni inimese.

Soomes tehti kirjalise õpetusega algust 1920. aastal avatud Kirjeopistos. Seal on seni õppinud üle 25.000 inimese.

Eestis leiab kirjaline õpetus rakendamist 1932. aastal avatud Kodukeskkoolis ning 1935. a. asutatud Kodupõllunduskeskkoolis ning 1938. a. avatud Era-majanduskursusel. Mainitud õppeasutustes aasta-aastalt suurenev õpilaste arv ning järk-järgult kasvav õpilaste tööviljakus näitavad, et kirjaliselt töötaval õppeasutusel võib olla Eestiski tulevikku, eriti veel nüüd, kus paljud õpimiselised ning -võimelised ei pääse ruumipuudusel tavalistesse koolidesse.

Eesti Õpetajate Liidu teaduslik sekretär J. Käis võtab juba 1933. a. sõna kirjalise õpetuse kohta, tähendades: „Meil esimese sellelaadilise üritusena väärib Kodukeskkool kõigi nende tähelepanu, kes soovivad oma algharidust iseõppimise teel täiendada. Et õppimisprotsess oma olemuselt on ikkagi iseõppimine ja et vahe kodus ja koolis õppimise vahel on peamiselt selles, mil määral õppi kasutab õpetaja abi ning juhust, siis võib õpetus korrespondentsmeetodil anda soovitud tulemusi... Et huvi Kodukeskkooli vastu on küllalt suur, siis võiks E. H. Sõprade Seltsi sümpaatne ettevõtte elujõuliseks kujuneda.“

Maailma puuvillasaak

Asjatundjate ringkondade hindamisel tõuseb terve maailma puuvillatoodang 1939. aastal 29,59 miljoni pallini à 478 lbs 29,73 miljoni palli vastu 1938. aastal.

Soome

Uued määrused välisvaluuta kohta

Soome riiginõukogu on välja annud määrused välisvaluuta kohta. Nii Soome kui ka välismaa raha ning väärt-paberite väljaviimine on väheste eranditega keelatud. Reisijad tohivad välismaale kaasa võtta kõigest 3000 Smk. Soome ja välismaa raha väljaviimine, mis on vaja-

line sissetoodud kaupade või välismaiste võlgade ja intresside tasumiseks, peab toimuma Soome Panga või omamaa pankade vahetalitusel. Väärt-paberite saatmine, eriti välismaale, on võimalik üksnes erimääruste täitmisel ülalnimetatud pankade kaudu.

Rootsi

Hindade reguleerimine

Hindade tõusu vältimiseks on Rootsi Tööstusliit loonud keskbüroo, mille ülesandeks on jälgida üldist hindade liiklemist tööstuses, hindade kujunemise põhimõtteid ja hindade tõstmist. Büroo töötab käsikäes riigi poolt määratud asjatundjaga hindade jälgimise alal. Põhjendamata hindade tõstmist ei lubata.

Rootsis on konterbandi-küsimused väliskaubanduse ringkondades peamiseks kõneaineks, kuna metsamaterjali-, tselluloosi- ja paberikaubandus selle all eluliselt kannatab. Söökaubandus on praegu riikliku kontrolli all; on tehtud korraldusi hindade liigse tõusu pidurdamiseks riiklike juuremaksude abil, kuna söehindadel on suur tähtsus tööstussaaduste hinnapoliitikas. Seni on söe saamine olnud võimalik ja inglise naela langus on osalt aidanud lahendada kõrgemate hindade ja kõrgemate prahtide küsimust.

Holland

Sisseveokeskuse loomine

On otsustatud luua kõikide ülemeresaadetiste jaoks riiklik keskus nimega „ALLGEMEENE NEDERLANDSCHE INVOERCENTRALE“, kellele nimele tulevad juhtida kõik saadetised. Selle keskusele alluvad ka kõik väliskaubanduse küsimused, mis on seoses Inglise blokaadieeskirjadega. Inglise valitsuse seisukohaks on teatavasti see, et saadetiste suuremal hulgal juhtimine erapooletutesse riikidesse on lubatav üksnes siis, kui saadetiste vastuvõtjaks on mõni riiklik asutus. See asutus võtab seega enesele tagatise, et sissetoodud kaupu ei juhitaks edasi Saksamaale.

Erakordsed kaitsekulud

Hollandis on sõja tõttu tarviliseks osutunud kaitsevahendid suurelt koormanud riigi rahandust. Rahaminister arvestab korralise eelarve puudujäägi 55,6 miljoni kuldna peale, millest osa kaetakse kõrgendatud tulu- ja puhaskasumaksuga, teine osa aga kokkuhoiu teel. Erakordseid sõjalisi väljaminekuid kaetakse praegu laenude abil.

Äride register

oktoobrikuu teisel poolel

Registreeritud uued firmad:

1. Juuli Ader, Audru v., Võlla-Ellamaa, segakauplus.
2. A. Aru, Tallinn, Vambola 7, lihakauplus, ärip. August Aru.
3. T.-ü. Asu & Sööt, Kiidjärve v., telliskivitööstus; täisühing, täisosanikud Evald Asu ja Johannes Sööt, ühingu osakapital Kr. 1000.—.
4. Karin Aun, Tallinn, Pärnu mnt. 56, riidekauplus.
5. Heinrich Berg, Tartu, Võidu 15, kella- ja kullasepaäri.
6. Käsitööäri H. Christoph, Tallinn, Niguliste 6—1, ärip. Helene Christoph.
7. A. H. Daum, Tallinn, Tartu mnt. 81, kübaraäri, ärip. Amalie-Helene Daum.
8. A. Dolgošev, Tartu, Tiigi 40, toiduainete- ja piimakauplus, ärip. Aleksander Dolgošev.
9. A. Eber, Tallinn, Soo 41, juuksetööstus, ärip. Anna Eber.
10. A. Ellik, Tallinn, Tööstuse 40, toiduainete- kauplus, ärip. Anna Ellik.
11. J. Eltermann, Tallinn, Sakala 17, mööblitööstus, ärip. Jüri-Friedrich Eltermann.
12. A. Evertson, Tallinn, Pärnu mnt. 6—40, speditiooni- ja transportäri, ärip. Arnold Evertson, prokurist Nikolai Utkin.
13. Rudolf Funk, Tartu, Kindral Pödra 16, arstiriistade esindus.
14. Klaasipuhumisetööstus „Ekla“ H. Grüner & Ko, Tallinn, Rataskaevu 9, klaasesemete valmistamine; täisühing, täisosanikud Hans-Erik Grüner ja Peter Adams, ühingu osakapital Kr. 1000.—.
15. Aleksander Hein, Tallinn, Villardi 10, liha- kauplus.
16. J. Hiršovits, Keemilis-tehniline tööstus „ARS“, Tartu, Tähe 12, keemilis-tehniline tööstus (tehnilised õlid naha- ja tekstiiltööstusele), ärip. Jossel Hiršovits.
17. Rauatööstus L. Inglis, Vao v., Kaarma k., ahju uste ja praeahjude valmistamine, ärip. Lydia Inglis.
18. Uno Ital, Tallinn, Keemia 27-a, toiduainete- kauplus.
19. Harald Joasoon, Tallinn, Tatari 48-b—1, esindused (tekstiil- jt. alal).
20. Leida Jerman, Tallinn, Imanta 13, juuksetööstus.
21. Aleksander Kalbus, Kohvik „Grand“, Pärnu, Kuninga 25.
22. M. Kiisk, Tallinn, Koidu 51, toiduainete- ja piimakauplus, ärip. Maria Kiisk.
23. Kinoteater „ATE-PALACE“ V. Klaassen, Pärnu, Laidoneri tän., kino, ärip. Vladimir Klaassen.
24. Vladimir Klaassen, „Rannasalong“, Pärnu, Merepuiestee 22, kohvik-suverestoran.
25. A. Kull, Tallinn, Lembitu 24, toiduainete- ja piimakauplus, ärip. Arnold Kull.
26. J. D. Kymmäl, Tartu, Tähe 132-b, pagari- äri, ärip. Ingeborg-Dagmar Kymmäl.
27. D. Landsberg, Mustvee, Narva 51, riide- kauba müük E. V. piirides, ärip. Dimitri Landsberg.
28. P. Landsberg, Kasepää v., Raja k., riide- kauba müük E. V. piirides, ärip. Pector Landsberg.
29. A. Lassur, Nõmme, Lootuse pst. 75, toidu- ainete-kauplus, ärip. Alma Lassur.
30. Anna Leus, Pärnu, Riia mnt. 58, toidu- ainete-kauplus, ärip. Anna Leus (end. nimi Grendson).
31. Insener V. Linde, Tallinn, Pärnu mnt. 59—1, ehitustööde ettevõtte, ärip. Vadim Linde.
32. A. Luha, Tartu, Kastani 137, toiduainete- ja piimakauplus, ärip. Alide Luha.
33. Benita Madisson, Pärnu, Pühavaimu 17, traadi ümbertöötamise tööstus, ärip. seadus- lik eestkostja Jakob Madisson.
34. P. Meiertal, Tallinn, Uus- ja Vana- Kalamaja nurk 9/26, rohu-, värvi- ja paberi- kauplus, ärip. Peisah Meiertal.
35. Aleksander Merimaa, Seliste v., Vihakse k., segakauplus.
36. A. Miljan, Tõrva, Valge 26, maalritöös- tus, ärip. Arnold Miljan.
37. Kirjastusühing „OLION“, Ü. Naelapea & Ko., Tallinn, V.-Viru 6, kirjastus; täis- ühing, täisosanikud Üri Naelapea, Adam Randalu ja Arnold Tiits, ühingu osakapital Kr. 600.—.
38. A. Niländer, Tartu, Vene 12, kanga- sugade- ja tekstiiltarvetetööstus, ärip. Aliide Niländer.
39. Elmar Nõmm, Kilingi-Nõmme, Pärnu 26, pruugitud asjade ost-müük.
40. Joosep Nõmm, Pala v., Nõmme k., riide- ja pudukauba müük E. V. piirides.
41. S. Nääs, Tartu, Linda 15, toiduainete- ja piimakauplus, ärip. Salme Nääs.
42. Aristid Nüchter, Anija v., Kehra, kino, ärip. Aristid-Rolf Nüchter.
43. A. Pajor, Tallinn, Hollandi 50 (enne Toompuiestee 18), autopleki-töökoda, ärip. Albert Pajor.
44. E. Pajus, pagari- ja kondiitriäri ja -töös- tus „Astra“, Tartu, Näituse 7, ärip. Elisa- beth Pajus.
45. Keemiline puhastus ja pesukoda „Tip-Top“ A. Pauming, Tallinn, Müürivahe 23-a, ärip. Adolf-Friedrich Pauming.
46. Vladimir Peucker, Tallinn, Vene 19—4, esindused.
47. K. Poller, Tallinn, Erika 1, toiduainete- kauplus, ärip. Kadri Poller.
48. Kohvikud ning kondiitri- ja pagaritööstus „Harju“ S. Püss & Ko., Tallinn, Vabadus- väljak 7, kohvik, S.-Karja 4 kohvik ja kon- diitri- ja pagaritööstus; täisühing, täisosani- kud Ella Maiste ja Siegfried Püss, ühingu osakapital Kr. 40.000.—.
49. Ernst Reiväli, Pärnu, Rääma 80, toidu- ainete-kauplus.
50. H. Rekan, Tartu, Vene 8, rohu- ja värvi- kauplus, ärip. Hilda Rekan.

51. L. Riibak, Tartu, Kaluri 4, pruugitud asjade ostu-müügi äri, ärip. Leonhard Riibak.
52. N. Rohela, Tartu, Narva 96, toiduainete- ja piimakauplus, ärip. Nikolai Rohela.
53. Saapaparandustööstus „Uus King“ J. Saar & Co., Tallinn, S-Karja 2; täisühing, täisosanikud Johannes-Rudolf Saar, Alma-Marie Jakobson ja Jaan Ingo, ühingu osakapital Kr. 4500.—.
54. N. Saar, Tartu, Kaubahoov 21-a, pudukauplus, ärip. Nikolai Saar.
55. H. Saraoja ja Ko., Erra v., Kiviõli, Kiriku 8, segakauplus; täisühing, täisosanikud Hannus Saraoja ja Hedwig Saraoja, ühingu osakapital Kr. 900.—.
56. Osvald Sarapuu, Undla v., Põima k., segakauplus.
57. Eesti Mehaaniline Ümmarguste Kestade Tööstus Mihkel Schipai, Tallinn, Volta 30, pappkarbitööstus.
58. E. Sepa, Kambja v., Madise k., jahuveski, veskipidaja Enn Sepa.
59. Pudu- ja fototarvetekauplus „Pu-Fo“ E. Sudrik, Tallinn, Tartu mnt. 12, pudu-, mänguasjade ja fototarvetekauplus, ärip. Elvine-Marie Sedrik (Sudrik).
60. Ilse Tapner, Tallinn, Telliskivi 52, toiduainete- ja piimakauplus.
61. K. Tasuja, Kuuste v., Sipe k., talurahvatarvetekauplus, ärip. Karl Tasuja.
62. Juuksetööstus „Thea“ J. Tomson, Tallinn, Tõnismägi 2, ärip. Johannes Thomson.
63. E. Tischler, Tallinn, Kuninga 3, fotoäri, ärip. Ella Tischler.
64. P. Tõnisson, Tartu, Kloostri 6, toiduainete- ja piimakauplus, ärip. Pauline Tõnisson.
65. M. Unter, Ahja v., segakauplus, ärip. Marie-Johanna Unter.
66. Anna Uusna, Konguta v., segakauplus.
67. V. Vaidla, Tartu, Kivi 66, toiduainete- ja piimakauplus, ärip. Vello Vaidla.
68. M. Vares, Nõmme, Uus 5, toiduainete- kauplus, ärip. Marie Vares.
69. U/Ü. S. Vuks ja Ko., Tartu, Võru 118, pagari- ja kondiitriäri; usaldusühing, täisosanik Selma Vuks, ühingu osakapital Kr. 400.—.
7. Aktsiaselts „Eesti Tulitikumono- pol“, Tallinn, Vabadusväljak 7, asjaajaja- direktoriks volitatud juhatause liige Daniel Fisker (end. nimi Fiskar).
8. Hertha Eichman jätkab äritegevust, avades Tallinnas, Tehnika 24, šokolaadi- ja kompvekitööstuse firma all „H. Eichman“.
9. R. Eitelberg, Viljandis, Lossi 21, moe- ja pudukauplus; Pärnus, Tallinna mnt. 89, savi- ja telliskivitööstus; tööstuse prokuristi August Porga volitused kustunud, samas asjas piiratud prokuura antud Velda Gerats'ile.
10. Liisa Hamburg jätkab äritegevust, avades Tallinnas, Toom-Kuninga 30 toiduainete- ja õllekaupluse firma all „L. Hamburg“.
11. Rudolf Holsting jätkab äritegevust, avades Tartus, Pärna 26, masinate ehituse ja paranduse töökoja firma all „R. Holsting“.
12. Liisa Jaakson jätkab äritegevust, avades Pärnus, Hommiku 5, toiduainete-kaupluse firma all „Liisa Jaakson“.
13. Arnold Jaanson jätkab äritegevust, avades Pärnus, Aleksandri 1 teravilja ostu- müügiäri firma all „Arnold Jaanson“.
14. Leonid Jürgens jätkab äritegevust, avades Tallinnas, Kaarli pst. 4, bensiinijaama firma all: Bensiinijaam „Luxus“ L. Jürgens.
15. Samuel Koso toiduainete- ja piimakaupluse asukohaks Tartu, Mäe 41 (enne Uus 30-a).

Registreeritud muudatused:

1. Johan Aman jätkab äritegevust, avades Nõmmel, Silla 8, toiduainete-kaupluse firma all „Johan Aman“.
2. August Amon'i trikoopesutööstuse asuko- haks Tartu, Aleksandri 47-4 (enne Soola 14-2).
3. „G. Berger“, Tallinn, Nunne 1, optika- ja kirurgiaäri, üldvoliturs antud firma nimel täis- osanikule Fritz Berger'ile.
4. Kakao-, šokolaadi- ja kompvekitõõstuse akt- siaselts A. Brandmann, Tallinn, Sakala 27, piiratud prokuura antud Jaan Meos'ele.
5. N. Christiansen & Co., Tallinn, Narva mnt. 11, speditsoon ja laevaklaarimine; täis- ühingusse täisosanikuna astunud senine pro- kurist Friedrich Christiansen, leping muu- detud.
6. O/Ü. Eesti Niidi Vabrik, Tallinn, S.- Karja 15, Hugo Aruküla prokuura kustunud.

BONALIIN
 Tulemasinate Põletisaine Tööstus
 EGON P. R. GERRETZ
 TALLINN, Pikkjalg 3, Tel. 411-80. Rataskaevu 6.

16. H. Kraack & Ko., Tallinn, Roosikrantsi 15; nahavabriku asukohaks Tallinn, Kadaka tee 4 (enne Vene-Balti tehas, hoone 12).
17. Adele-Helene Kuusalu naiste üliiriite-õmblustöökoja asukohaks Tallinn, Liivalaia 59—2 (enne Tatari 42—4).
18. Jaan Kärner lõpetanud toiduainetekaupluse Tartus, Raekoja 22, ja avanud Tartus, Raekoja 63, toiduainetekaupluse f-a all „Jaan Kärner“.
19. Jaan Matt jätkab äritegevust, avades Tartus, Lossi 4, kohviku firma all: J. Matt, „Toomkohvik“.
20. Miina Meikop avanud Narvas, Joala 16, valmisriiete- ja pudukaupluse ja peab edasi Paemuru 29 piima- ja segakauplust firma all „M. Meikop“.
21. A. ja P. Mietens, Tallinn, Merepuiestee 15, esindused ehitusmaterjalide alal; täisosanik Artur Mietens surnud, tema asemele astunud täisühingusse täisosanikuna Emma-Florine Mietens, leping muudetud.
22. Elfriede-Elisabeth Muuga toiduainete- ja piimakaupluse asukohaks Tartu, Vabriku 14 (enne Raekoja 63).
23. Liisa Möllmann jätkab äritegevust, avades Tallinnas, Vabriku 39, toiduainetekaupluse firma all „Liisa Möllmann“.
24. Oklon & Arro, Tallinn, Vana-Viru 5—3, speditsoon, eksport, import; täisühingust täisosanik Edmund Oklon lahkunud, ettevõtte tegevust jätkab ainuisikliku äripidajana Richard Arro senise firma all.
25. Ehitustehniline kontor Ed. Olari, asukohaks Tallinn, Harju 48—15 (enne Estonia pst. 19—2).
26. Siegfried Norrmann, agent tekstiilkaupade alal, asukohaks Tallinn, Ristiku 46—7 (enne S.-Tartu mnt. 12—2), piiratud prokuura antud Otto Treierile.
27. Eesti A/S. John Nurminen, Tallinn, V.-Karja 7, Franz Treu prokuura kustunud.
28. Margiäri „Filatelia“ A. Nõmm asukohaks Tallinn, Vene 3 (enne Vanaturg 6).
29. Paul Ratnik avanud Tartus, Võru 86, toiduainete- ja piimakaupluse ning peab edasi Võru 118 teist kauplust firma all „Paul Ratnik“.
30. Alma Rooba (end. nimi Roba) avanud Tallinnas, Kunderi 30, toiduainete- ja õllekaupluse ja peab edasi kauplust Tallinnas, Luha 17, firma all „Alma Rooba“.
31. Gustav Sagris lõpetanud Anija vallas Kõrve külas talurahvatarvetekaupluse; kauplust Soodla külas peab edasi.
32. Axel Seffers jätkab äritegevust firmade esindajana naha, elektri- ja raadiotarvete, puuvilja, veinide j. t. alal Tallinnas, Kinga 10, firma all „Axel Seffers“.
33. K/m. insener-tehnoloog B. W. Schmidt & Ko., mitmesuguste kaupade esindus ja müük, asukohaks Tallinn, Raua 46—4 (s. o. end. Raua 17—4).
34. Juhan Sild jätkab äritegevust, avades Tartus, Näituse 7, juuksetööstuse firma all „Juhan Sild“.
35. August Soomets lõpetanud mööbli- ja puunõudekaupluse Tallinnas, Tõnismägi 18; mööblikauplust Tallinn, Roosikrantsi 19, peab edasi firma all „A. Soomets“.
36. Th. Tempel, Tallinn, Pikk 15, linase riide, manufaktuuri, ja pesukauplus; piiratud kollektiivprokuura antud Erna Espe'le ja Alfons Espe'le.
37. Johannes Sööt lõpetanud tõrvatööstuse Kiidjärve (s. o. end. Vastse-Kuuste) vallas, samas asuvat talurahvatarvetekauplust peab edasi firma all „J. Sööt“.
38. Aleksander Toll avanud Tallinnas, Tartu mnt. 53, värvi-, klaasi- ja kosmeetika kaupluse ja peab edasi Kuressaare, Tallinna 27, jahu ja vilja ostu-müügiäri firma all „A. Toll“.
39. Martha Tombach'i toiduainetekaupluse asukohaks Rakvere, Lille 8 (enne Pikk 45).
40. Hermann Truu mööblitööstuse asukohaks Tallinn, Toompuiestee 18 (enne Liivalaia 3).

Firma tegevuse lõpetamine registreeritud:

1. Linda Altoff, Paide, Pikk 37, toiduainetekauplus.
2. Keemiline puhastus ja pesukoda „Tip-Top“ E. Aren, Tallinn, Müürivahe 23-a.
3. Liidia Arvisto, Tallinn, Imanta 13, juuksetööstus.
4. Reklaam-agentuur „Berekla“ L. Behning, Tallinn, Toompuiestee 3—7.
5. V. Berendsen, Tallinn, Toom-Kuninga 30, toiduainetekauplus.
6. Arthur Berg, Tallinn, Vene 19—4, esindused.
7. Antonie Duberg, Kuressaare, Kauba 5, toiduainetekauplus.
8. J. Eedla, Tartu, Kalmistu 48, toiduainetekauplus.
9. Erich Eichhorn, Lihula v., Lihula al., rohu- ja värvikauplus.
10. Keemiline puhastus „Ideal“ A. Erdell, Tallinn, Niguliste 7.
11. Ludvig Ernesaks, Tallinn, Vambola 7, lihakauplus.
12. Pudu- ja fototarvetekauplus „Pu-Fo“ N. Ferrein, Tallinn, Tartu mnt. 12.
13. Mehaaniline karbitööstus „EMÜK“ O. Gnauk, Tallinn, Volta 30.
14. V. Heinrichsen, Tallinn, Vene 3, tubakakauplus.
15. Esindus- ja agentuurkontor „Rekta“ E. Henningson, Tallinn, K. Pätsi 11-a.
16. Puude- ja turbamüük „Esko“ R. Hesse, Tallinn, Hollandi 5.
17. Veoäri autotransport „Esko“ R. Hesse, Tallinn, Hollandi 5.
18. Friedrich Hippus, Tallinn, Lai 34, inkasso ja agentuuräri.
19. M. H. Hirschowitz, keemiatehniline tööstus „Ars“, Tartu, Tähe 12.
20. Holsting ja Räisa, Tartu, Pärna 26, masinate ehituse ja paranduse töökoda.
21. Kangakudumistööstus „Poteve“ N. Ilumets, Nõmme, Pärnu mnt. 56.
22. Rauatööstus Hermann Inglis, Vao v., Kaarma k.
23. Joa & Varand, Nõmme, Näituse 5, välisfirmade esindused.
24. Usaldusühing Kadarik & Ko., Tallinn, Sakala 17, sadulsepa- ja puutööstus.

Välisbörsid

	L O N D O N									
	3 J. X	1. XI	2. XI	3. XI	6. XI	7. XI	8. XI	9. XI	10. XI	
Dollar . . .	4.02—4.04	—	—	—	4.02—4.04	—	—	—	—	
Saksa mrk. . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Soome mrk. . .	215.—	217.—	215.—	217.—	217.—	—	—	217.—	213.—	
Rootsi kr. . .	16.70—16.90	—	—	—	—	—	—	—	—	
Daani kr. . .	21.00	—	—	21.87	21.—	21.—	20.50	—	20.—	
Norra kr. . .	17.50—17.70	—	—	—	—	—	—	—	—	
Latt	20.75	—	—	—	20.75	—	20.62	20.50	20.25	
Litt	23.37	—	—	—	23.37	—	23.12	23.—	22.62	
Floriin	7.52—7.58	—	—	7.46—7.56	7.52—7.58	—	—	—	—	
Frank	176—177	—	—	—	176—177	—	—	—	—	
Helveetsia fr. .	17.80—17.95	—	—	—	17.80—17.95	—	—	—	—	
Belga	24.00—24.20	—	—	—	24.00—24.20	23.90—24.10	24.05—24.25	—	24.20—24.50	
Liira	78.50	—	—	—	78.—	77.50	77.—	—	75.50	
Slott	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Tšehhi kr. . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Pengö	22.50	—	—	—	22.50	—	22.25	—	—	
Eesti kroon . .	16.50	—	—	—	16.50	—	—	16.25	16.00	
Tšerv.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Peseeta	39.75	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kuld p. u. . . .	168 sh.	168 sh.	168 sh.	168 sh.	168 sh.	168 sh.	168 sh.	168 sh.	—	
Höbe " "	23 ¹ / ₄	23 ¹ / ₄	23 ¹ / ₁₆	23 ¹ / ₁₆	—	23 ⁷ / ₁₆	23 ¹ / ₂	23 ¹ / ₂	—	
Plaat. " " . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

	B E R L I N										
	30. X	31. X	1. XI	2. XI	3. XI	4. XI	6. XI	7. XI	8. XI	9. XI	10. XI
Naelsterling . .	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	10.00	9.90	9.75
Dollar	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493	2.493
Soome mk. . . .	5.05	5.05	5.05	5.05	5.05	5.05	5.05	5.05	5.05	5.05	5.05
Rootsi kr. . . .	59.35	59.35	59.35	59.35	59.35	59.35	59.35	59.35	59.35	59.35	59.35
Daani kr. . . .	48.10	48.10	48.10	48.10	48.10	48.10	48.10	48.10	48.10	48.10	48.10
Norra kr. . . .	56.65	56.65	56.65	56.65	56.65	56.65	56.65	56.65	56.65	56.65	56.65
Latt	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80	48.80
Litt	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98
Floriin	132.35	132.35	132.35	132.35	132.35	132.35	132.35	132.35	132.35	132.35	132.35
Frank	56.80	56.80	56.80	56.80	56.80	56.80	56.80	56.80	56.80	56.04	56.20
Helveetsia fr. .	55.95	55.95	55.95	55.95	55.95	55.95	55.95	55.95	55.95	55.95	55.95
Belga	41.52	41.56	41.56	41.56	41.56	41.56	41.56	41.56	41.56	41.24	41.00
Liira	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10
Tšehhi kr. . . .	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600	8.600
Eesti kr.	62.50	62.50	62.50	62.50	62.50	62.50	62.50	62.50	62.50	62.50	62.50
Peseeta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

J. Puhk ja Pojad suurveski saadused

11. XI 1939. a.

		Kroonid.		Kroonid	
Nisupütl (hinnad on arvatud ühes valge puuvillase kotiga):				Poolsõre	100 kg 42.—
„Sampo“	100 kg	26.—		Sõre	„ 43.—
„Kungla“	„	32.—		Manna	„ 43.—
„Kalev“	„	34.—		Rukkijahu	„ 18.00—19.50
„Eesti parem“	„	40.—		Rukkipütl	„ 26.00—27.00
„Granular“	„	37.—		Nisu pehme — sõre	„ 26.00—43.00
				Kaerahelbed	„ 32.—

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni pooli koteeritavate kaupade nimekiri ja hinnad (en gros). 8. XI 1939. a.

		Kroonid.			Kroonid
J. Puhk ja Pojad suurveski:					
Jahud: rukki	100 kg	18.00—19.50	Raud, sordi	100 kg	26.00—29.00
„ püül	„	26.00—27.00	Raudvits	„	30.00—35.—
„ nisu, pehme—sõre	„	26.00—43.00	Raudplekk	„	30.00—45.—
Kaerahelbed (Herkulo)	1 kg	—32	„ tsingitud	„	68.00—72.00
A/S. Rotermanni teh.:			Raudtalad	„	25.50
Jahud: rukki	100 kg	18.50	Teras, talla, ree	„	30.00
„ püül	„	27.—	„ vedru	„	35.00
„ nisu, pehme — sõre	„	25.50—42.00	„ valu	„	—
Nisu	„	22.00—23.00	Malm nr. 2	„	—
Rukis	„	16.00—17.00	Inglitina	„	5.00—5.25
Kaerad, sõõda	„	12.00—13.50	Seatina	„	42.00—46.00
Odrad, toidu	„	14.00	Vaskplekk, punane	„	180.00—240.—
Seemned: ristikeina, pun., hil. timuti	„	—	Vaskplekk, valge	„	160.00—200.—
Õli, linaseemned % baas	„	23.00—24.00	Tsinkplekk	„	75.00—80.—
Herned, toidu, rohelist	„	20.00—33.00	Masinaõli, ...	„	22.00—23.—
Riis, Burmah li	„	—	„ Ameerika	„	—
Kartulitärklis „Supérieur“	„	30.—	Mootoriõli, Ameerika	„	41.00—70.—
Siirup, kartuli, 42%	„	31.00—33.00	„ Poola	„	—
Glükoos	„	31.00—33.00	Autoõli, Ameerika ja Daani	„	45.00—135.—
Margariin, kodumaa	„	69.00—77.50	A/Ü. Eesti Kiviõli põlevkivi küt- teõli, tsistern	1000 kg	65.00—70.—
Kakao, Hollandi	1 kg	1.80—2.40	Tsilindriõli, Ameerika	100 „	43.00—50.—
„ Eesti	„	1.00—2.30	Nafta, Vene	„	12.00—12.50
Kohv, Rio, Santos jne.	„	—	Petrooleum, Vene, tsist. ja vaadid	„	14.00—15.00
„ Kesk-Ameerika sordid	„	—	„ Ameerika	„	—
Tee, laht., oranž Pekoe, Tseilon	„	5.60—6.00	Bensiin, Esimese Eesti Põlevkivi- tööst. segabensiin, fr. Kohtla, netto ltr.	„	—55
Tee, laht., oranž Pekoe, Java	„	5.00—5.50	Autobensiin fr. Tallinn	„	—55
Sidrunid	kast	34.00—36.00	A/Ü. Eesti Kiviõli bensiin „Estolin“, tsistern. tr. Tall. ühes teedemaks.	„	—57
Apelsinid	„	—	Bensiin, I s., välisbensiin	„	—59
Suhkur, peenike, Inglise	100 kg	48.50—49.00	Pesusooda, kodumaa	100 kg	8.50—9.00
„ Saksa	„	—	Seebikivi	„	36.00—36.50
Sool, lahtine, Vene, fr. vagun Irboska ja Narva	„	3.20—3.40	Värvid, nigros., vees sulav, välism. 1 kg	„	6.50
„ „ Saksa, fr. Tallinn	„	—	„ tsinkvalge, välism. 100	„	—54—58
„ „ Vene	„	3.20—3.85	„ tinavalge, „	„	—
Heeringad: Šoti „Matties“, I sort, tünn „Matfulls“	„	—	„ ooker, „	„	16.00—23.—
Liha, sea, I sort	1 kg	00.84—00.87	Kunstväetised: fr. Tallinn ja Pärnu Superfosfaat 18/20% ⁰ , inglise	100 kg	—
Liha, looma, I sort	„	00.24—00.58	„ „ rootsi	„	—
Õlikoogid, linaseemne	100 kg	15.50—16.25	„ „ hollandi	„	—
Sojatangud	„	15.75	„ „ vene	„	—
Nisukliid	„	10.00	„ „ „ lahti- selt, fr. piir	„	—
Maapähklikoogijahu	„	—	Toomasjahu 15 ¹ / ₂ % ⁰	„	—
Kivisüsi, sepa, fr. Tallinn	1000 kg	—	Segafosfaat 22/23% ⁰	„	—
Kivisüsi, auru, fr. Tallinn	„	—	Eesti fosforiit 25/27% ⁰	„	—
Koks, gaasi, Tallinna gaasivabr.	1000 kg	55.00	Kaalisool 40% ⁰	„	12.70
Kütteturvas (A/s. „Eesti Turbat.“)	„	10.00	Kainiit 14% ⁰	„	—
Turbabrikett fr. vagun Tootsi jaam	„	14.50	Lubisalpeeter 15 ¹ / ₂ % ⁰	„	16.10
Põlevkivi, netto	„	9.00	Tšiilisalpeet. 16% ⁰ (terakujuuline)	„	16.90
Kütteõli, netto	„	58.00	Lubiammoonsalpeeter 20,5% ⁰	„	16.30
Raskeõli A. B. C.	100 kg	7.25	Väavelhpuummoonium 20,6% ⁰	„	18.40
Estobituumen A. B. C. D. E. F. tünnid br.	„	9.75	Nitrofoska (14:14:18 ¹ / ₂) ⁰	„	—
Asfalt emulsioon	„ netto	10.25	Põllukips, jahvatatud, fr. Irboska	„	—
Asfaltmastiks	„ „	5.75	Tsement	„	—
Katuselakk, vaatides, „ br.	„	10.25	Portland, Kunda, pütt 170 kg, fr. Rakvere	5.85	
Fenolaat, ...	„ netto	5.25	„ paberkottides	5.15	
Karbolliineum „Estokarbolliineum“ A. B. C. netto	„	8.75—11.75	Kriit, pestud	100 kg	4.20
Raualakk, netto	100 kg	16.75	Kivitorv	„	14.00—22.50
Immutusõli D. C., netto	„	6.75—7.75	Puutorv	„	20.—
Maanteeõli	„	5.80	Lubi, Tallinn, ...	1000 kg	35.—
Viljapuu-karbolliineum, netto	ltr.	00.25	„ fr. Tamsalu	„	22.—
Mootorpetrooleum, ...	kg	00.16	Kips, krohvimise, fr. v. Irboska	„	30.—
Mootornafta	„	0.11,5	„ krohvimise, fr. v. Tallinn	„	40.00—42.00
Diiselnافتa	„	0.11,5	Telliskivi, I s., fr. Tallinn	1000 tk.	42.—
Putukamürk „Puttox“	„	1.50	Silikaat, I s., fr. vabrik	„	37.—

		Kroonid	Petseri- ja Võrumaal	Mujal Eestis
Tulitikud, originaalkast (5000 toosi)	kast	125.—		
Tallanahk, Eesti nahast	1 kg	2.80		
Tallanahk, Ameerika, I s.		2.80—3.20		
Linaseemneõli	100 kg	—		
Värnits	100 kg	—		
Piirit., puh., eksp. (ekskl.v.) fob Tall. hl/alk.	42.00-45.00			
Paber, rotatsioon	100 kg	23.20		
Puuvillane riie, Bjas, netto	mtr.	0.52—0.62		
" " Mitkal	"	0.40—0.53,5		
Lambavill 6. XI 1939. a.				
" I sort	1 kg Kr.	6.25		
" II "	" "	4.95		
" III "	" "	3.25		
Võli 6. XI 1939. a. Tendents: püsiv.				
1. sort 1 kg Kr.	1.89, mis on tulnud sisse 30. X—5. XI			
Kaseiin 30. X 1939. a.				
Toorkaseiin I s.	1 kg fr. piimatallitus.	Kr. —.13		
" II "	" "	" —.11		
Tendents: rahulik.				
Lambaliha 3. XI 1939. a.				
Eksporditava värskelambaliha hind Tallinna tapamajades headuse järgi	100 senti kg.			
Peekonsigade nädalahinnad Tallinnas 6. XI—12. XI 1939.				
Peekonsigade tapakaal:				
	I sort	II sort	III sort	IV sort
60—72 kg	98	93	—	
55,5—59 "				
72,5—75 "	93	89	—	Siseturu-
75,5—80 "	89	85	—	hinnad
Elussigade hindadeks noteeriti:				
90—120 kg raskused	68 s. eluskaalu kg.			
121—160 "	" " " " "	76 "	" "	" "
161 ja raskemad	68 "	" "	" "	" "
Kanamunad. Tendents: ekspordimunadel kindel.				
3. XI 1939. a.				
1 kg ekspordimune fr. kogumispunkt	Kr. 1.30			
1 " siseturumune "	Kr. 1.10			
Piim 6. XI 1939. a.				
Talupidajate poolt müüdava piima hind Tallinnas ühe liitri eest:				
I valiku rööskpiim lahtistes nõudes kauplustele müües	13—14 s. ltr.			
I valiku rööskpiim lahtistes nõudes piimatööstustele müües	12—13 " "			
II valiku rööskpiim lahtistes nõudes kauplustele müües	11—12 " "			
II valiku rööskpiim lahtistes nõudes piimatööstustele müües	10—11 " "			
Juust 6. XI 1939. a. Tendents: kindel.				
Juustu hinnaks noteeriti ilma riikliku juuremaksuta fr. Tallinn:				
Sissetuln. juustu vanadus peab olema vähem 120 päeva				
Eksportjuust:		Siseturujuust		
Šveitsi juust kuni 80-kg ratas ja üle				
sort 12 A	120 senti kg	130 s. kg	Šveitsi 1.10—1.25	
" 12 B	117 "	127 "	Edami 1.00—1.10	
" 11 A	108 "	118 "	Backst. 1.00—1.10	
" 11 B	105 "	115 "	Tilsiti 1.10—1.15	
" 10 A, B, C	100 "	100 "	" "	
	Konserv.	35% rasva	100—110	
		45%	130—160	
		50%	170	
Lina d. 3. XI 1939. a. Tendents: kindel.				
Lina kokkuostuhinnad sentides ühe kg eest franko kokkuostja ladu riiklike standardsortide alusel (s. o. sortide eest, mis vastavad Põllutööstusministeeriumi lina väljaveo kontrolli nõuetele nii omaduste kui ka harimise ja sidumise poolest):				
Lina, ristna R			145	143
hoffsdreiband HD			136	134
dreiband D			127	125
ordinäärdreiband OD			118	116
liivi ordinäärdreiband LOD			109	107
takupraak H			100	98
Takud				
" I	1 kg		98	
" II	"		88	
" III	"		78	
" ehituse	"		15—20	
Kartulid: 6. XI 1939. a. Tendents: kindel.				
1. Söögikartul:				
Virurannal				
Läänerannal	kv. Kr.	3.25—3.75		
raudteejaamades	" "	3.20—3.50		
2. Seemnekartul: „Majesteet“	" "	4.20—4.40		
„Eesti kollane“	" "	4.20—4.40		
„Varajane kollane“	" "	4.30—4.70		
„Bintje“	" "	4.30—4.70		
„Jorgi hertsog“	" "	5.70		
Seemnekartuli hind 100% ekspordikõlvulise valiku eest vastavalt tunnustamise klassile.				
3. Tööstuskartul:				
tärglisevabrikuis	14	tärglise kg		
Põhja-Eesti piiritusevabrikuis	14—16	" "		
Lõuna-Eesti	17—20	" "		
Kalad. Ekspordikõlvulised fr. rannik.				
Lõhe marjaga, värskel, kaal alat. 6 kg.	kg sent.	—		
Lõhe niisaga, värskel, kaal alat. 6 kg.	" "	—		
Tendents:				
Angerjas, elus, rändangerjas, kaal alates 400 g	1.75			
—do— elus paigaangerjas	kg sent. 1.50			
Tendents: kindel				
Koha, värskel, alates 38 cm	Tend.: rahulik	" "	65	
Koha, kaal 1—3 kg	" "	" "	85	
Haug, elus, sumpades kg.	" "	" "	45	
Haug, mere, värskel, valik 1—3 kg	Tend. rah.	" "	35	
Haug, järve, " "	" "	" "	22	
Latik, värskel, alat. 800 gr.	" "	" "	—	
Aiasaadused. 3. XI 1939. a.				
Õunad: ekspordikõlvulised, fr. Tallinn, pakkimiskuludeta fr. kokkuostupunkt:				
süggissordid			—22	
Tendents: äraootav				
talvesordilised.			—27	
Tendents: äraootav				
Tööstusõunad, Antonovka-sordilised				
õunad			—20	
Tendents: kindel.				
Jõhvikad: ekspordikõlvulised, franko kokkuostupunkt, pakkimiskuludeta			—17	
Tendents: kindel.				
Kurgid: konservitud, plekktoosid 5 kg fr. ladu Tallinn			2.80	toos
Tendents: püsiv.				
Pohlad: ekspordikõlvulised, fr. kokkuostupunkt, pakkimiskuludeta			—	
Tendents:				
Sibulad: ekspordikõlvulised, fr. kokkuostup.			—15	
Tendents: püsiv.				
Toornahad 3. XI 1939. a.				
Hinnad on maksavad vastuvõutupunkt 6. XI—12. XI 1939. a.				
Hobusenahad: soolatud, 17 kg ja üle; värsked 20 kg ja üle.	Kr. 10.—	tükk		
soolatud, alla 17 kg; värsked, alla 20 kg	" "	6.50	"	
praak.	" "	3.50	"	
Tendents: selgusetu.				

Veisenahead:

värsked I	Kr. —.80	kg
„ II	„ —.70	„
„ praak	„ —.55	„
soolatud I	„ —.96	„
„ II	„ —.87	„
„ praak	„ —.70	„

Tendents: selgusetu.

Vasikanahad: kerged, värskelt kuni

3½ kg ja kuivad	„ 4.—	tükk
rasked, värskelt kuni 3½ kg ja üle	„ 1.20	kg
praak	„ 2.50	tükk

Tendents: kindel.

Lambanahad:

I OJ	Kr. 3.85	tükk
II J	„ 3.50	„
III L	„ 2.75	„
IV K	„ 2.25	„
V praak	„ —.80	„

Tendents: kindel.

Karusnahad

fr. vastuvõtupunkt.

I. Kasvanduse karusnahad . . . Kr. — tk.

II. Jahi karusnahad:

metsjänes, täisväertuslik (1/1) . . .	„ 0.40	„
punane rebane (1/1) . . .	„ 16.—	„
tuhkur (1/1) . . .	„ 5.75	„
nirk (1/1) . . .	„ 3.—	„
naarits (1/1) . . .	„ 17.—	„

Tendents: selgusetu.

III. Hõberebasenahad:

1) mustad ja tumedad, täisväert. (1/1)	Kr. 36-80	tk.
2) ¼ hõbe . . . . . (1/1)	„ 44-90	„
3) ½ „ . . . . . (1/1)	„ 53-100	„
4) ¾ „ . . . . . (1/1)	„ 64-120	„
5) täishõbe, täisväertuslik (1/1)	„ 69-130	„
6) vigastatud „	„ 27-70	„

Tendents: —

Metsamaterj. hinn. fr. laduplats Tallinn.

Palgid: kuusk ja mänd . . . thm. kr.	—
Plokk-palgid . . . . . „ „	—
Paberipuud — sulfiit . . . . . r.-m. „	—

Paberipuud — sulfaat, fr. Kehra

laduplats, 75% kooritud r.-m. kr. thm.	—
Paberipuud — sulfaat, fr. Kehra	„
laduplats, 30% kooritud	—

Prussid . . . . . thm. „ —

Saetud materjal: plangud +

25% laudu: alus 7'':	
„ kuusk u/s . . . . . „ „	—
„ „ IV sort. . . . . „ „	—
„ mänd u/s . . . . . „ „	—
„ „ IV sort. . . . . „ „	—

Kastilauad . . . . . „ —

Krohviistud . . . . . tk. „ —

Liprid 25 cm × 25 cm × 272 cm „ „ —

Tendents:

P r a h i d.

Lina

Tallinn — Stettin . . . . . 1000 kg	Rmk. 15.—16.25
„ — Gent . . . . . 1016 „	sh. —
„ — Dundee . . . . . „	„ —

Puumaterjalid.

Standard

Tallinn — London . . . . . „	sh. —
„ — Hull . . . . . „	„ —
„ — Manchester . . . . . „	„ —
„ — Grangemouth . . . . . „	„ —
„ — Belfast . . . . . „	„ —
„ — Dundee . . . . . „	„ —
„ — Antwerpen . . . . . „	„ —
„ — Gent . . . . . „	„ —
„ — Rotterdam . . . . . „	„ —
„ — Amsterdam . . . . . „	„ —

Segakaup.

Tallinn — Stettin . . . . . 1000 kg	Rmk. 12.00—45.—
„ — London . . . . . 1016 kg	sh. —
„ — Stokholm . . . . . 1000 kg	Rkr 12.00—90.—
„ — Stettin, või . . . . . tünn	Rmk. 1.50
„ — London . . . . . „	sh. —

Kartulid.

Tallinn—Stokholm . . . . . 1000 kg	Ekr 13.—
------------------------------------	----------

Toiduainete turg

London. 27. X 1939. a.

Bacon, kaal 112 Ingl. naela.

Iiri	sh. 145/-
Daani	„ 145/-
Hollandi	„ 145/-
Eesti	„ 145/-
Rootsi	„ 145/-
Poola	„ 145/-

Nisu, kaal — 496 Ingl. n. = 225 kg.

Northern Manitoba	sh. —
Rosario Santa Fe	„ —
Jahu, kaal — 140 Ingl. n. = 62,5 kg	
Good Canadian nomin. sept.	sh 11/9

Odrad, kaal — 112 Ingl. n. = 50 kg „ —

Kaerad, „ „ „ = 50 kg „ —

Linad, cif per tn.
Livonian, Basis Risten . . . . . £ —

Manchester.

27. X 1939. a.

Või.

Eesti	maks. sh. 110/-
-----------------	-----------------

Läti . . . . . maks. sh. 110/-

Soome . . . . . „ „ 110/-

Rootsi . . . . . „ „ 110/-

Daani . . . . . „ „ 110/-

Uus-Meremaa . . . . . „ „ 110/-

H a m b u r g.

Nisu.

Sisemaa, 50 kg eest . . . . . \$ noteerimata

Manitoba I, cif 100 kg eest term. „ „

Hard Atlantic . . . . . „ „

Rukis, 1000 kg eest.

La Plata, Hamburgis . . . . . sh. „

„ „ Amsterdamis . . . . . „ „

Suhkur.

Toores . . . . . sh. „

Belgia . . . . . „ „

Hollandi . . . . . „ „

Riis, Burmah II . . . . . Rmk. „

Väärtpaberite kursid

Tallinna börsil
30. X 1939. a.

Väärtpaberid	Nomin. väärt.	Vimane divid.	Teatud	Ostjad	Muujad
Kroonides					
1927. a. 7½% E.V. välisl. \$	1000	—	—	3200	—
1927. a. 7½% E.V. välisl. £	100	—	—	1200	—
Riigik. pantk. võõrandat. maade eest tasu maks. s. A. B. C. (55 a.) 2.66%	100	—	—	60	—
Majandusmin. rahandusosakonna pantkirjad:					
seeria D. (20 a.) 2.66%	100	—	—	45	—
" E. (20 a.) 2.66%	100	—	—	50	—
" F. (9 a.) 2.66%	100	—	—	20	—
Pikal. P.: pantl. (20 a.) 6%	5000	—	—	—	—
" " " " 6%	1000	—	—	—	—
võlakirjad (20 a.) 5%	5000	—	—	—	—
" (5 a.) 5%	5000	—	—	—	—
" (5 a.) 4½%	5000	—	—	—	—
" (5 a.) 4%	5000	—	—	—	—
4½% Asunduskapit. võlakirj.	100	—	—	85	—
4½% Asundusk. võlakirj., mis antud E. Maap. poolt krediiditasutust. nende nõudm. ümberlaenust.	100	—	—	—	—
6½% E. Hüpot.-p. pantlehed	100	—	89	89	90
5½% E. Maakrediits. riigi poolt garanteerit. pantl.	100	—	—	95	96
5½% E. Maakrediits. pantl.	100	—	—	—	—
5½% T. Immoilp. pantl. rbl.	100	—	—	—	—
4½% E. Maap. pantl. (7 s.)	100	—	—	—	—
4½% " " " (8 s.)	100	—	—	—	—
4½% " " " (9 s.)	100	—	—	—	—
5½% E.V. Majandusm. võlakirj.	100	—	—	—	—
Aktisid: Eesti Pank.	50	9%	—	65	—
Krediit Pank	50	7½%	—	—	—
Pärnu Krediit Pank	50	4%	—	—	—
Tartu Tööstuse Pank, a/s.	50	5%	—	—	—
Balti Puuvilla ketr. ja kud. vabr. a/s.	50	3%	—	—	—
Eesti elektrimasin. ehituse a.-s., end. „Volta“	100	8%	—	—	—
„Eesti Union“ kindl. a/s.	50	6%	—	—	—
„Ephag“ Eestim. rohu- ja apteegikaub. ühing.	100	9%	—	—	—
Eestimaa trükikoda a/s.	50	—	—	—	—
„Ilmarine“ a/s.	100	—	—	—	—
„Fr. Krull“ a/s.	50	8%	—	—	—
„Hansa“ kindl. a/s.	50	10%	—	—	—
„Kinnisvara“ o/üh.	50	6%	—	—	—
„Kütte Jõud“ a/s.	100	—	—	—	—
„Majaomanik“ kinnisvarade kasut. o/ü.	50	7%	—	—	—
„Massoprodukt“ a/s.	50	—	—	—	—
„Mootor“ o/ü.	1000	8%	—	—	—
Narva Kirjastustehisus	50	5%	—	—	—
Piirit. puhast. vabr. o/üh.	500	3%	—	—	—
„Polaris“ Eesti kindl. a/s.	50	12%	—	—	—
„Port-Kunda“ a/s.	50	6%	—	—	—
Põhja kindlustuse a/s.	50	8½%	—	—	—
Saku õlletehase a/s.	50	—	—	—	—
C. Siegel a/s.	50	5%	—	—	—
Sindi Tekstiilvabrikute Üh.	50	—	—	—	—
Türi Pab. ja Puup.-v. a/s.	50	—	—	—	—
„Ühiselu“ a/s.	50	—	—	—	—
O/ü. „Tarlon“.	50	—	—	—	—
Kreenh. Puuvillas. Man. o/ü.	5000	1½%	—	—	—
„Eesti Kiviõli“ a/ü.	50	—	—	—	—
O/ü. R.-el.-t. Tehas „Ret“	100	10%	—	—	—
A/S. Tall. Laevähtisus	50	12%	—	—	—
O/ü. „Elamu“.	50	7%	—	—	—
A/S. A. Rosenwald & Co.	250	—	—	—	—
K-o/ü. „Loodus“ põhiosatäh.	50	7%	—	—	—
„ „ eelisosatäh.	50	10%	—	—	—
O/ü. „Ilutrukk“ põhiosatäh.	50	8%	—	—	—
„ „ eelisosatäh.	50	8%	—	—	—

Tallinna fondibörsi

kursisedel

		16. XI 1939	7. XI 1939	8. XI 1939	9. XI 1939	10. XI 1939	11. XI 1939
New York dollar	O. M.	4.17 4.23	4.17 4.23	4.17 4.23	4.17 4.23	4.17 4.23	4.17 4.23
London 1 naelsterl.	O. M.	16.65 17.35	16.55 17.25	16.55 17.25	— 17.25	— 17.25	— 17.25
Berliin	O. M.	167.00 170.00	167.00 170.00	167.00 170.00	167.00 170.00	167.00 170.00	167.00 170.00
Berliin (clearing) 100 s. riigim.		160.— —	160.— —	160.— —	160.— —	160.— —	160.— —
Helsingi 100 soome m.	O. M.	— 8.57	— 8.57	— 8.57	— 8.57	— 8.57	— 8.57
Stokholm 100 rootsi kr.	O. M.	99.50 100.50	99.50 100.50	99.50 100.50	99.50 100.50	99.50 100.50	99.50 100.50
Kopenh. 100 daani kr.	O. M.	80.75 81.75	80.75 81.75	80.75 81.75	80.75 81.75	80.75 81.75	80.75 81.75
Oslo 100 norra kr.	O. M.	95.50 96.50	95.50 96.50	95.50 96.50	95.50 96.50	95.50 96.50	95.50 96.50
Pariis 100 prants. fr.	O. M.	9.40 9.80	9.40 9.80	9.40 9.80	9.40 9.80	9.40 9.80	9.40 9.80
Amsterd. 100 floriini	O. M.	222.50 226.50	222.50 226.50	222.50 226.50	222.50 226.50	222.50 226.50	222.50 226.50
Riia 100 latti	O. M.	77.50 79.00	77.50 79.00	77.50 79.00	77.50 79.00	77.50 79.00	77.50 79.00
Zürich 100 helv. fr.	O. M.	95.00 97.00	95.00 97.00	95.00 97.00	95.00 97.00	95.00 97.00	95.00 97.00
Brüssel 100 belgat	O. M.	71.00 72.50	71.00 72.50	71.00 72.50	71.00 72.50	71.00 72.50	71.00 72.50
Milaano 100 liirat	O. M.	21.25 21.75	21.25 21.75	21.25 21.75	21.25 21.75	21.25 21.75	21.25 21.75
Milano (clearing) keskm. kurs.		— 21.29	— 21.29	— 21.29	— 21.29	— 21.29	— 21.29
Varssav 100 slotti	O. M.	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Kaunas 100 litti	O. M.	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Danzig 100 guldinat	O. M.	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Kuld puhastüks gr.	O. M.	4.68,5 4.76,5	— —	— —	— —	— —	— —

Ajakohastatud ruumes moodsaim I j. restoran Pärnu mnt. 5

Teatrikelder

Veinibaar • Soebaar • Lõunad 1–5

Meeleolu- ja tantsumuusikat hr. R. Johanson'ilt
ja tema orkestrilt. Algus kell 20.

Köök esmajärgulise koka juhtimisel.

Tempereeritud vaadiõlu. Kõlmletilt suures vali-
kus suhupisteid.

Austusega N. Michelson.

Telegrammid: Levinovitsch-Tallinn

Telefonid: 308-19, 306-91

TRANSPORTKONTOR

V. S. LEVINOVITSCH

Tallinn — Estonia, U.-Hollandi 5

Teatan lugupeetud kaubatarvitajaile, et

TSEMENTTEOSTE-TÖÖSTUS

KR. JAKOBSON, ROOPA TÄNAV 23,

on üle viidud Tallinna, Pärnu maantee 164. Telefon 454-37

Müügil: kaevurõngaid, põllutorusid, betoon-õõneskive, põranda-
parketti, katusekive, aiaposte, tsement-lillevaase

Kivi - puumass - asbest - põrandaid

Tõllimisõid täidetakse kiiresti ja korralikult

Kr. Jakobson Tallinnas. Müügikoht: Pärnu mnt. 164, tel. 454-37

Tööstus: Salu tänav 16, telefon 440-92

Restoran-
Öölokaal

«**Dancing Paris**»

Tallinnas, Müüriuahe 2,
telefon 479-32

Mugavaim ja moodsaim öölokaal Tallinnas.

Avatud kella 20.30 kuni 2.30

Mängib Joh. Pori ja tema orkester. Huvitav kabaree

Parim paik tujuküllaseks koosviibimiseks

Pühapäevadel

kella 19.00—21.00

veiniõhtud

täielise eeskavaga

Väljaandja Kaubandus-tööstuskoda

Vastutav toimetaja H. ANTO.

Tall. E. Kirj.-Üh. tr. Pikk 2. 1939